БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

45-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

№ 112 (11710)
1968 оной
майн 15,
среда

сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

ЭХЭНЭРНҮҮД— ЕХЭ ХҮСЭН

...тэнэй түүхэдэ хамагhаа түрүүн манай Совет орон дотор ...ии бүхы дарлалтаhаа, политическэшье, экономическа... ...ашье дарлалтаhаа бүрин сүлөөржэ, эрэгтэйшүүлтэй ...рхэтэй болоhониинь элитэ. Энэ хадаа түүхэтэ удха ша... ...хэрэг мүн. Манайда Совет засагай тогтоhон сагhаа хой... ...табин жэлэй турша соо эхэнэрнүүд арадайнгаа ажахын ...баринуудта эдэбхитэй үүсхэлтэйгээр, солбон шударгы... ...а, айхабтар ехэ хүсэн байhанаа эли тодоор харуулаа.

...архис засагай үедэ буряад эхэнэрнүүдэй илангаяа хүн... ...лалта доро, барга бүдүүлиг байдалтай байhаниинь мэ... ...р хүндэ тоогүй, ямаршье эрхэгүй, мал мэтэ «худалдаа... ...айгаа бшуу. Үгытэй ядуу зоной басагадые баяд ноё... ...дууhа малаар худалдажа абаад, гэрэй барлаг болгодог ... Буряад эхэнэрүүд үзэг бэшэг огто мэдэхэгүй байhан.

...анай республика доторшье абаад үзэбэл, эхэнэрнүүдэй ...ндоо, урдынхитай жэшэхын аргагүй болонхой. Эрхэ сү... ...эр, золтой жаргалтай эхэнэрнүүд коммунизм бай... ...тэ хамаг бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм бэлигээ, ухаан бо... ...на. Промышленностьдашье, хүдөө ажахыдашье, куль... ...лалта дээрэшье эхэнэрнүүд тон ехэ омогорхолтойгоор, ...гоор, шэн габьяатайгаар ажаллажа байнхай. Тоогойн... ...р зэндэ эхэнэрнүүд ехэхэн hуури эзэлнэ. Республикын ... ажахыда хүдэлдэг хүнүүдэй дунда эхэнэрнүүд 50—51 ...мышленностьда—46 процент, хүдөө ажахыда—42 про... ...Кунгэн болон эдеэ хоолой промышленностиин зарим ...а, ниитын эдеэ хоол бэлэдхэдэг газарнуудта, элүүрые ...ба социальна тэдхэмжын, арадай гэгээрэлэй ба хэлхээ ...ргаануудта илангаяа олон эхэнэрнүүд хүдэлнэ.

...айн мэргэжэлтэй болоhон эхэнэрнүүдэй тоо жэлhээ жэл... ...айнхай. 1967 ондо—гансахан жэлэй туршада тиимэ ...тоонь хоёрhоо үлүү дахин олон болоо. Мүнөө үедэ ...арадай ажахын элдэб hалбаринуудта 23 мянга гаран ...—дээдэ ба дунда эрдэмтэй мэргэжэлтэд хүдэлжэ байна. ...ухы мэргэжэлтэдэй аяар 62 үлүүтэй процентнь болоно. ...эрдэмтэй багшанарай дунда эхэнэрнүүдэй тоо 70 про... ...эрдэмтэдэй медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй 97,8 про... ...эрнүүд болоно.

...уудай гүн удхыень дэлбэлэн гаргабал, политическэ та... ...ехэ удха шанартай байhаниинь элирхэ. Хаанта засагай ...эрхэгүй, ном үзэхэшье аргагүй, үзэг бэшэг мэдэхэгүй, ...доромжолуулжа ябаhан Буряад ороной зоболонто эхэ... ...унис партиин сэсэн мэргэн политикын ашаар эрэшүүл... ...ан эрхэтэй болоо, арадайнгаа аша туhын тулада эсэ... ...мэдэнгүй ажаллажа байна ха юм.

...ажабайдалда, Совет гүрэнөө ударидалгада эхэнэрнүүд ...йгээр хабаадалсана. Манай республикын эхэнэрнүүдэй ...СР-эй Верховно Соведтэ 3 хүн, РСФСР-эй Верховно Со... ..., Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ 42 эхэ... ...т болгон hунгагданхай. Тэрэшэлэн нютагай ...hунгагдаhан эхэнэр-депутадууд ехэ олон. Парти болон ...ынгаа зүгhөө, бүхы совет арадайнгаа зүгhөө иимэ ехэ ...барида хүртэжэ байhандаа манай эхэнэрнүүд омогорхо... ...омогорхоно.

...Союзайнгаа эгээл дээдэ хайрада хүртэhэн—Социалис ...йн үндэр дээдэ нэрэ зэргэтэй болоhон буряад эхэнэр... ...анай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хо... ...Цыремпилова, Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой ...Ц. Г. Цыремпилова, Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэ... ...озой hаалишан П. Б. Жалсанова, Мухар-Шэбэрэй айма... ...совхозой хонишон Б. Т. Доржиева гэгшэд гайхамшаг... ...рүүдээрээ, арюун hайхан ажал ябуулгаараа Совет орон ...аhаар. Эдэ баатар габьяата басагадаараа буряад арад... ...хын ехээр омогорхоно. Урдань эрхэ сүлөөгүй, эрдэм бэ... ...хы мунхаг ябаhан буряад эхэнэрнүүд мүнөө Социа... ...Геройнууд болонхой. Энэ хадаа политическэ эрхэ сүлөө... ...питалис оронуудай эхэнэрнүүдтэ түүхэтэ үльгэр жэ...

... хүдэлөөндэ эхэнэрнүүд хаа хаанагүй эдэбхитэйгээр ... Коммунис ажалай ударник, социалис мүрысөөндэ шал... ...рхим токарь», «эрхим hаалишан», «эрхим хонишон» нэ... ...эхэнэрнүүдые тоолоод барахаар бэшэ.

...эрнүүд даалгагдаhан хэрэгтээ хэзээ бүхэндэ харюу... ...гээр хандана, оролдосотой үүсхэлтэйгээр ажаллана.

...арадай ажахын гол hалбаринуудта эхэнэрнүүдэй олон ...утэлбэрилхы совет, профсоюзна болон комсомолой хүдэл... ...рнүүд үшөөл үсөөн байна. Баргажанай, Яруунын, Зэ... ...эй болон бусад зарим аймагуудта ударидахы партийна ...эхэнэрнүүд үсөөн. Олохон аймагуудта эхэнэрнүүдэй дун... ...үлгын хүдэлмэри саг үргэлжэ hайнаар ябуулха тушаа ...мжээнүүд абтанагүй.

...совхозуудта үхибүүдэй эмхи зургаануудые бии болгожо, ... хүдөө ажахын үйлэдбэридэ олоор хабаадуулха гээшэ ехэ ...ай хэрэг болонхой. Зарим ажахынуудта хүдэлмэриин ху... ...ха юм. Илангаяа механизаторнуудай дунда эхэнэрнүүд ...айна. Совет эхэнэрнүүдэй тракторшье, комбайншье жо... ...жа шадаха байhаниинь лабтай.

...эхэнэрнүүд ехэ хүсэн байhанаа харуулаа, харуулнашье. ...эхэнэрнүүдые алибаа ажалда дэбжүүлхэ, үйлэдбэридэ ...дуулха гээшэ партийна организацинуудай шухала зо...

ХАБАРАЙ НЭГЭ ҮДЭР ЖЭЛ ТЭЖЭЭДЭГ

ВЛКСМ-эй Центральна Комитедэй «Алтан хоолос» гэжэ хүндэтэ тэмдэгүүдые комсомолой Буряадай обком республикын залуу механизаторнуудта hаяхан барюулаа. Тэдэ шагнагдагшадай дунда Хэжэнгын совхозой механизатор Борис АЮРОВ (зүүн талаhаа), Бэшүүрэй аймагай Охин-Булагай совхозой — Анатолий ШМЕЛЕВ бин. Мүнөө эдэнэр хабарай тарилгада ябажа байна.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

МҮНӨӨШЬЕ ЖЭЛДЭ НАЙДАМТАЙ

ПРИБАЙКАЛИИН АЙМАГ. Нёдондо «Прибайкалец» колхоздо капуста hайнаар ургаhан юм. Гектар бүриhөө 348 центнер ургаса хуряагдаад байхада хүнүүд гайхалсаhаншье байгаа. Июлиин 12-то түрүүшын ургаса хуряагдажа, аймагай түб тосхоной магазинуудта наймаалагдажа захалаа hэн.

Мүнөө жэлдэ хоёр гектарта эртын капуста тариха тухай правлениидэ хэлсэгдэбэ. Капустын рассадануудые нүхэд М. А. Родионова. А. Г. Угрюмова гэгшэдэй звенонууд тариба. Шэнэ парнигууд олоор хэгдээ. Энэ жэлдэ мянга гаран шэнэ раманууд табигдажа, овощой рассаданууд хушагдаhан байха юм. Теэд баян ургаса ургуулха гээшэмнай гансахан энэ бэшэ, харин газарыень hайнаар бэлэдхэхэ шухала. Эндэхид наг шэбхэ зөөнэ. Овощ таридаг звенонуудта «МТЗ-50» трактор, культиватор болон бусад зэр зэмсэгүүд даалгагданхай, hайн ажалшад шэлэн табигдаа. Тиимэhээ энэ жэлдэ баян ургаса абтаха гэжэ найдагдахаар.

В. ПРЕОБРАЖЕНСКИЙ.

АШАГ ЕХЭТЭЙ-ГЭЭР

«Электромашина» заводой уралан нарижуулагшад жэлэй түрүүшын кварталай туршада уралан нарижуулгын 55 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, 15 мянга 300 түхэригэй алмалта хэhэн юм.

Уралан нарижуулагшад С. А. Пнев, Г. Г. Шангин ехэ эдэбхитэйгээр ажаллаа. Тэдэнэй электродвигатель бүтээхэ технологи нарижуулан hайжаруулха дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ. Тэрэнэй ашаар 6859 түхэригэй алмалта туйлагдаа.

Ажалай нормо дээшэлүүлхэ, электроэнерги алмаха, үйлэдбэри оньhожоруулха асуудалда уралан нарижуулгын олон дурадхал зорюулагдана.

Заводой түсэблэлгын-экономическа албанай хүдэлмэрилэгшэд эдэбхи үүсхэл гаргагшадай дурадхалай үгэдэг ашаг үрэ тооложо үзэбэ. Уралан нарижуулгын дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлhэнэй түлөө шан болгон, мүн эмхитхэлэй ниитын хэмжээ ябуулгада 1501 түхэриг гаргашалагдаhан байна. Уралан нарижуулгын дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхын тула гаргашалагдаhан нэгэ түхэригэй гаргаша 10 түхэригэй ашаг олзо үгэhэн болоно гэхэ гү, али бүхы гаргашань нэгэ hара соо харюулагдана.

Н. НИКОЛАЕВ.

Хамтын зөөри химгадаха, арьбалха

ЭДЭБХИТЭД ШАЛГАЖА ЭХИЛЭЭ

Онохойн модоной комбинадай парткомой hаяхан болоhон заседанида арадай хиналтын эдэбхитэд олоороо хабаадаба. Социалис зөөриин бүрин хүсэд байлгые олониитэрээ шалгаха хүдэлмэриин эхилхээ байhанайнь дашарамда тэдэнэр урдахи зорилгонуудаа партийна комитедэй гэшүүдтэй суг дэлгэрэнгыгээр зүбшэн хэлсэбэ.

Шалгалтын гол зорилгонууд тушаа Загарайн аймагай арадай хинагшадай комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр В. И. Кривогорницын тодорхойлон хэлээ. Парткомой гэшүүд ниитын шалгалта эмхитэйгээр, аша үрэ ехэтэйгээр үнгэргэхэ тухай дурадхал hанамжануудаа оруулаа.

Комбинадай шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Ц. Ц. Цыбанов заседанида хабаадагшадые комиссиингаа хүдэлмэриин хараа түсэбүүдтэй таниилсуулба.

Предприятиин гол комиссиhаа гадна, комбинадай цех бүхэндэ 5—5 хүнhөө бүридэhэн 12 комисси байгуулагданхай.

Модоной комбинадай партийна, профсоюзай, комсомолой түлөөлэгшэдые, үйлэдбэриин мэргэжэлтэдые, ажалай түрүүшүүлые хамжуулhан шалгалтын комиссинуудта хамтадаа 75 хүн оролсоно. Эдэбхитэдэй энэ ехэ хүсэнэй аша туhаламжаар мүнөөдэрhөө эхилжэ комбинадай бүхы участогуудта, цехүүдтэ түүхэй эдэй, бэлэн болоhон продукциин, зэр зэмсэг, машина түхеэрэлгэнүүдэй ямар зэргын бүридхэлдэ, харууhа хадагаламжада байhаниинь, хэр зэргэ ашагтайгаар хэрэглэгдэдэгынь нарин гэгшээр шалгагдажа эхилбэ.

Ц. ДУГАРОВ.

ШУХАЛА УЧАСТОГУУДТА ГАРАБА

Гүрэнэй болон кооперативна эдлэл зөөриин бүримүhэн байлгые олониитэрээ шалган хараха хүдэлмэри үглөөдэрhөө Буряад республика доторнай хаа хаанагүй эхилхээ байна.

Манай корреспондент хүдөөгэй аймагуудтай телефоноор хөөрэлдэжэ, колхоз, совхозуудай парткомуудай секретарьнуудтай, харалга үнгэргэхэ комиссиин түрүүлэгшэнэртэй ямар бэлэдхэлтэйгээр шалгалта захалхаяа байhан тухайнь хөөрэлдэбэ.

Түнхэнэй аймагай «Маяк» колхозой парткомой секретарь нүхэр В. Ж. Зандеев телефоной дэргэдэ ерэбэ.

Корреспондент: Варлам Жамсоевич, шалгалтын хүдэлмэри хайшан гэжэ эхилхээ байhан тухайгаа тобшохоноор хөөрэжэ үгыт?

Зандеев: Нэн түрүүн комисси тухай хэлэхэдэ иимэ. Шалгалта үнгэргэхэ комиссида 7 хүн ороно. Тэдэнэй дунда партийна, комсомолой организацинуудай түлөөлэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, бухгалтериин хүдэлмэрилэгшэд бии. Тус комиссиие эдэбхитэй коммунист Бато Цыденович Шабожоев толгойлно. Комиссиин гэшүүд баталагдаhан түсэбэй ёhоор доро дороо бултадаа тодорхой даалгабаритай, бүлэг бүлэгөөрөө колхозойнгоо отделенинүүдые даажа абанхай.

Корреспондент: Үглөөдэрhөө шалгалта хэжэ эхилхэдээ, колхозойнгоо ямар hалбари, участогта анхаралаа хандуулха түсэбтэйбта?

Зандеев: Хабарай тарилга мүнөө үедэ колхоздомнай үйлэдбэриин шухала участок болоно. Таряашад, механизаторнуудайнгаа эршэтэ ажалаар богонихон болзор соо эртын ороохото ургамал тарижа дүүргээбди.

Түргөөр хүдэлмэри ябуулхынгаа хажуугаар, ажалай hайн шанар сахиха гээшэ тон шухала. Тиимэhээ нэн түрүүлэн шалгалтымнай комисси хабарай тарилга дээрэ техникэ, машина хэр бүтээсэтэйгээр ашаглагданаб, үрэhэ хаялгын хэм хэмжүүр хэр зүбөөр бэелүүлэгдэнэб, түлишэ болон түрхихэ материал, запчастьнуудые гаргашалха талаар үгтэhэн лимидээ тракторист бүхэн ямараар дүүргэнэб гэжэ элирүүлэн хараханъ.

...СӨӨНДЭ ШАЛГАРАГШАД

...АССР-эй Министр... ...болон профсоюзуу... ...Совет предприяти... ...унда дэлгэрhэн со... ...өөнэй 1-дэхи квар... ...габа.

...аар хубсаhа оёдог ...ектив (директорынь ..., парторганизациин ...Г. Гармаева, мест... ...гшэ К. Н. Тимонин) ...сөөндэ эрхимлэжэ, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон профсоюзуудай областной Соведэй дамжуулгын Улаан тугта, 1-дэхи мүнгэн шанда хүртэhэн байна.

Трамвайн управлениин коллектив 2-дохи мүнгэн шан абаба. «Одон» гостиницын, Түнхэнэй заhабарилга-барилгын участогай хүдэлмэрилэгшэд 3-дахи hуури эзэлжэ, мүнгэн шанда хүртөө.

Нүхэт hонин — Москвагаа мэдээсэнэ

БУХЭСОЮЗНА ЭКОНОМИЧЕСКА ЗҮБЛӨӨН

МОСКВА, майн 14. (ТАСС). Түсэблэлгые нарижуулха, арадай ажахыда экономическа хүдэлмэри hайжаруулха талаар бүхэсоюзна зүблөөн мүнөөдэр нээгдээ. Тэрээндэ хоёр мянга гаран хүн ерэhэн байна.

Нүхэд К. Т. Мазуров, Д. С. Полянский, А. Н. Шелепин, Д. Ф. Устинов, М. С. Соломенцев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор Н. К. Байбаков, В. Э. Дымшиц, М. Т. Ефремов, В. А. Кириллин, И. Т. Новиков, Л. В. Смирнов зүблөөнэй хүдэлмэридэ хабаадалсана.

СССР-эй Госпланай түрүүлэгшэ Н. К. Байбаков элидхэл хээ.

Эрдэм болон техникын талаар Ленинскэ, СССР-эй Гүрэнэй шангуудые олгохо комитедhээ

Эрдэм болон техникын талаар Ленинскэ, СССР-эй Гүрэнэй шангуудые олгохо СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи комитет 1969 оной Ленинскэ шангуудта зууршалагдаhан зохёол бүтээлнүүдые абажа эхилээ. 1968 оной октябриин 16 хүрэтэр абтаха юм.

Научна зохёолнууд—зууршалагдахаhаа урид нэгэ жэлhээ доошо бэшэ болзор соо хэблэлдэ тунхаглагдаhанай hүүлээр, харин техникэдэ, үйлэдбэридэ хабаатай зохёолнууд—арадай ажахыда ашаглагдадаг болоhоной hүүлээр абтаха.

1969 оной СССР-эй Гүрэнэй шангуудта зууршалагдаhан зохёол бүтээлнүүдые энэ комитет мүн лэ абажа эхилээ. 1968 оной декабриин 15 болотор абаха юм.

Ленинскэ, СССР-эй Гүрэнэй шангуудта зууршалагдаха зохёол бүтээлнүүд тушаа ехэ эрилтэ табигдаха, авторнуудай коллективүүдэй зүгhөө залан сэхээр, үндэhэ баримтатайгаар зүбшэн хэлсэгдэхэ ёhотой.

Нэгэ хүдэлмэри Ленинскэ, СССР-эй Гүрэнэй шангуудта нэгэн доро табигдажа болохогүй.

Зохёол бүтээлнүүдые зууршалха, бүридүүлэн хүргэхэ ябадалтай холбоотой бүхы асуудалнуудаар эрдэм, техникын талаар Ленинскэ, СССР-эй Гүрэнэй шангуудые олгохо СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи комитедтэ иимэ адресаар хандахада болохо: **Москва, Н-51, Неглинная ул. 29—14, тел. 95-31-04, 95-09-21.**

АЛАС-ДУРНЫН ГЕОЛОГУУДАЙ ХУРАЛДААН

Наукануудай академиин Сибирьтэхи отделениин Алас-Дурнын филиалда иимэ хуралдаан майн 13-да нээгдээ гэжэ ТАСС-ай корреспондент Владивостогhоо мэдээсэбэ. Эрхүүгэй, Шэтын, Магаданай, Южно-Сахалинскын, Хабаровскын, Улаан-Үдын ба бусад нютагуудай геологическа управленинүүдэй хүдэлмэрилэгшэд энэ хуралдаанда хабаадана.

ХИЛЫН саанаhаа

Замбуулиниие шэнжэлэгшэдэй конгресс

ТОКИО. (ТАСС). Замбуулиниие шэнжэлэгшэдэй уласхоорондын 11-дэхи конгресс Японой экономическа эмхиин федерациин байшан соо майн 13-да баярай ёшон байдалда нээгдээ. Энэ хадаа Азидахи эрдэмтэдэй түрүүшын иимэ хуралдаан болоно. Тус конгрессто гуша гаран оронои делегацинууд хабаадана. Конгрессэй эмхидхэхы комитедэй түрүүлэгшэ Японой эрдэмтэ профессор К. Конэсигэ эхилэлгын үгэ хэлэбэ.

ООН-ой генеральна секретариин орлогшо А. Е. Нестеренко Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин генеральна секретарь У Танай эльгээhэн амаршалга соносхоо.

Академик А. А. Благонравов түрүүтэй совет делегаци hүүлэй үедэ совет эрдэмтэдэй хэhэн шэнжэлгэнүүдтэйнь конгрессэйхидые танилсуулба.

hара ба планетэнүүдые шэнжэлгын, тэрэшэлэн замбуулинай хизаар дайдын бүридэлые шэнжэлгын үрэ дүн тухай американ делегациин хүтэлбэрилэгшэ, профессор Р. Портер мэдээсээ.

Замбуулиниие шэнжэлгын талаар туйлаhан амжалтануудтухайдаа Т. Табанера (Аргентинэ), Г. Такер (Австрали), М. Николе (Бельги), Ф. де Мендонса (Бразили), Р. Бойд (Великобритани), В. Бомэ (ГДР), К. Раманатан (Инди), Ж Деннис (Франци), Ф. Линк (Чехословаки), К. Маэда (Япон) болон бусад мэдээсэбэ.

Конгресс үргэлжэлhөөр.

...ТСКЭ Союзай маршал В. Д. СОКОЛОВСКИИЕ хүдөөлүүлгэ

... мэдээжэ ажал ...СС-эй ЦК-гай гэ..., СССР-эй Вер... депутат, Советскэ ... Советскэ Союзай ...й Данилович Соко... майн 13-най үдэр ... үдэшөө.

...ин М. В. Фрунзиин ...й байшангай улаан ...лалай лентээр хү... ... барагшын порт... ...-ягаан подушка... ...тельственна олон ...удынь табяатай.

... үнэн хүбүүнэй ... ехээр ёhолон ... олон мянган мо... Хүдэлмэришэд, ...удентнэр, сэрэгшэд ... байдалда дуугай ... Хүндэлэлэй ха... ...Союзай, элдэб сэ... ...алнууд, генераллнууд, адмиралнууд, офицернүүд, солдадууд жагсаба.

13 час 30 минута. Нүгшэгшын бэеын үнэhэтэй урнын табигдаhан газар худар оролго зогсоогдоо. Василий Данилович Соколовскиин түрэлхид, дүтын хүнүүд, ханинар болон соратнигууд зал соо үлэбэд. Үдэшэлгын hүүлшын минута эхилээ.

Хүдөөлүүлгэ эмхидхэхэ комиссиин гэшүүд шаналалай аялгын зэдэлээн доро тусхай урные Совет Армиин Түбэй байшангhаа гаргаба.

Талмай дээрэ хүндэлэлэй харуул зогсонхой. Хүдөөлүүлгын ёhололто жагсаал Улаан талмай тээшэ шэглэн дабшаба.

Хүдөөлэлгын жагсаалые Союзуудай байшангай дэргэдэ Коммунис партиин, Советскэ правительствын хүтэлбэрилэгшэд угтаа. Эдэнэр В. Д. Соколовскиин бэеын үнэhэтэй урные катафалкhаа гаргажа, ехэ буугай лафет дээрэ табиба.

...Улаан талмай. Трибунанууд дээрэ—Москвагай ажалшадай ба олониитын түлөөлэгшэд, партийна, советскэ хүдэлмэрилэгшэд, эрдэмтэд болон соёлой ажал ябуулагшад, Арми ба Флодой сэрэгшэд гараа.

Талмай дээрэ сэрэгэй частьнууд жагсаагдаа. Тугшад дайшалхы тугуудые тонгойлгон барибад.

Наhа барагшын бэеын үнэhэтэй урные ехэ буугай лафет дээрэhээ абажа, В. И. Ленинэй Мавзолейн үбэртэ тусхай табсан дээрэ табяа.

Мавзолейн Түбэй трибуна дээрэ нүхэд Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев, Ф. Д. Кулаков, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор, сэрэгэй хүтэлбэрилэгшэд, хүдөөлүүлгэ эмхидхэхэ комиссиин гэшүүд гараба.

Хүдөөлүүлгэ эмхидхэхэ комиссиин түрүүлэгшэ, СССР-эй Оборонын министрэй орлогшо, Советскэ Союзай маршал Н. И. Крылов КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Советскэ правительствын даалгабаряар Советскэ Союзай маршал В. Д. Соколовскиин дурасхаалда зорюулагдаhан шаналалай митинг нээгээ.

Удаа тээнь СССР-эй Оборонын министрэй орлогшо, армиин генерал И. Г. Павловский, КПСС-эй МГК-гай секретарь В. Я. Павлов армиин генерал П. И. Батов гэгшэд митинг дээрэ үгэ хэлэбэ.

Шаналалай митинг хаагдаба гэжэ соносхогдоо.

В. Д. Соколовскиин бэеын үнэhэтэй урна Кремлиин ханада абаашагдаад, артиллериин салюдай нэерээн доро тусхай хүнды соо табигдаа. Дурасхаалай самбар дээрэнь иигэжэ бэшээтэй:

Василий Данилович
СОКОЛОВСКИЙ
21 10
18—97——19—68
VII V

Ехэ буунуудай нэерхэ абяан Советскэ Союзай гүрэнэй гимнын ирагуу аялгатай ниилэн зэдэлбэ.

Сэрэгэй подразделенинүүд ёhололой маршаар дабшан гараа. СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй түлөөлэгшэд Советскэ Союзай маршал В. Д. Соколовскидо сэрэгэй hүүлшын ёhолол хэбэ.

(ТАСС).

ХӨӨРЭЛДӨӨН ЭХИЛБЭ

ПАРИЖ. (ТАСС). ДРВ-гэй ба США-гай түлөөлэгшэдэй түрүүшын тусхайта хөөрэлдөөн Уласхоорондын конференцинүүдэй байшан соо майн 13-да эхилээ.

Вьетнамай Ажалшадай партиин Центральна Комитедэй секретарь, ДРВ-гэй правительствын министр Суан Тхюи—ДРВ-гэй делегациие, президент Джонсоной онсо даалгабаринуудые дүүргэдэг элшэн сайд Аверелл Гарриман—США-гай делегациие толгойлно.

ПАРИЖ. (ТАСС). Майн 13-да ДРВ США хоёрой түлөөлэгшэдэй түрүүшын тусхай хөөрэлдөөнэй дүүрэмсээр, ДРВ-гэй делегациин түлөөлэгшэ Нгуен Тхань Ле гэгшэ француз ба гадаадын корреспондентнүүдтэ зорюулжа пресс-конференци эмхидхээ. Тусхай хөөрэлдөөн гурбан часай турша соо, Парижай сагаар 10 час 30 минутаhаа 13 час 30 минута хүрэтэр үргэлжэлөө гэбэ.

Нгуен Тхань Ле США-гай делегациин толгойлогшо, президент Джонсоной тусхай даалгабари дүүргэдэг элшэн сайд А. Гарриманай хэлэhэн үгые тобшоор дамжуулаа.

Удаа тээнь Суан Тхюи үгэ абаад, иигэжэ онсолон тэмдэглэбэ: Гарриманай хэлэhэн үгэ соо нэгэшье шэнэ юумэн үгы. США Женевскэ хэлсээнүүдэй дүүргэлтэдэ hаад тойбо татаhан аад, мүнөө тэдэ хэлсээнүүдые хамгаалагшад шэнгеэр өөhэдыгөө харуулха гэжэ оролдоно. США-гай хараа бодолые вьетнам арадай, бүхы түрүү хүн түрэлтэнэй шүүмжэлhэн, буруушааhаниинь элитэ.

Удаадахи хөөрэлдөөн майн 15-да, Парижай сагаар 10 час 30 минутада болохо гэжэ Нгуен Тхань Ле мэдээсэбэ.

ҮЗЭЛ СУРТАЛАЙ ХҮДЭЛМЭРИДЭ—
ҮДЭР БҮРИИН АНХАРАЛ

ХОЁР ОНДООГООР ХАНДАХАДА...

Үргэн уужам Зэдын тала... Эндэ хэдэн мянгаад колхознигууд, хүдэлмэришэд ажаһууна. Тэдэнэр түрэл колхоз, совхозуудайнгаа баялигые арьбадхажа, түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи жэлэй түсэб, уялгануудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө үнэн зүрхэнһөө оролдожо байнхай.

Арад зоной дунда үдэр бүри ябуулагдадаг үзэл сурталай хүдэлмэри ажалшадай урма зоригые улам бадаруулан, тэдэнэрэй мэдэрэл дээшэлүүлжэ, урдаа табиһан зорилгоёо урагшатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэнь барагдашагүй ехэ үүргэтэй. Зэдын аймагай ажахынуудай колхознигууд болон хүдэлмэришэдэй дунда үзэл сурталай хүдэлмэри хэр зэргэ аша үрэтэйгөөр ябуулагданаб гэжэ хоёр колхозой партийна комитедүүдэй хүдэлмэриин жэшээ дээрэ хаража үзэебди.

«КОММУНИЗМ» колхоз. Колхознигуудай дунда ябуулагдадаг үзэл сурталай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэрине колхозой партийна комитет (секретаринь нүхэр Дабаев В. Р.) зүбөөр хүтэлбэрилнэ. Нэн түрүүлэн коммунистнууд болон партийна бэшэ эдэбхитэдэй политическэ һуралсал һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Колхозой хоёр отделениин партийна эхин организацинуудай дэргэдэ марксизм-ленинизмын үндэһэ һуури шудалха кружогууд хүдэлмэрилөө.

Политическэ һуралсалые эмхитэй һайнаар үнгэргэлгэ пропагандистын үүсхэл оролдолготой нягта холбоотой ха юм. Тиимэһээ колхозой партийна комитет пропагандистнарые шэлэн табилгада онсо анхарал хандуулһан байгаа. Колхозой хоёрдохи отделениин коммунистнууд, комсомолшуудай политическэ һуралсалые пропагандист Цыбен Цыбикович Сагалеев хүтэлбэрилнэ. Энэмнай хэдэн жэлэй туршада пропагандистаар хүдэлмэрилжэ, һайн дүй дүршэлтэй болоһон хүн. Колхозой нэгэдэхи отделенидэ пропагандистаар багша В. Г. Бадмажапов хүдэлмэрилөө. Пропагандистын хүдэлмэри — эгээл харюусалгатай партийна даалгабари гэжэ зүбөөр ойлгоһон эдэ нүхэд хүдэлмэридөө үнэн зүрхэнһөө хандажа, һуралсалай хэшээлнүүдые хододоо эмхитэйгээр, удха түгэлдэрөөр үнгэргэхые оролдодог байгаа. Тэдэнэр хэшээл бүхэндөө хододоо һайнаар бэлдэдэг, элдэб янзын шэнэ онол аргануудые хэрэглэдэг байһан юм. Мүн зарим бэлэдхэл һайнтай коммунистнууд хэшээлнүүдые үнгэргэлгэдэ хабаадуулагдадаг байгаа.

Коммунистнууд болон комсомолшуудай политическэ һуралсалые колхозой партком саг үргэлжэ хинан шалгажа байдаг заншалтай. Хэрбээ зарим нэгэ коммунистын шалтагаангүйгөөр ээлжээтэ хэшээлдээ ерээгүй һаа, партийна бюро гү, али комитедэй заседани дээрэ заатагүй хаража үзөөд, зохихо хэмжээ абадаг байһан. Тиихэдэ политическэ һуралсалда хабаадагшадай өөһэдынь харюусалга дээшэлнэ, партийна журам улам бэхижэнэ. Үнгэрһэн һуралсалай жэлдэ ямар нэгэн шалтагаангүйгөөр хэшээлдээ ерээгүй коммунистнууд тон үсөөн байгаа.

Эндэхи коммунистнуудай политическэ һуралсалай хэшээлнүүд колхозой ажахын зорилгонуудтай нягта холбоотойгоор үнгэргэгдэдэг байһан юм. Хэшээл бүхэндэ нютагай жэшээнүүд хэрэглэгдэдэг, мүн ажахын шухала асуудалнуудаар коммунистнуудай урдахи зорилгонууд тодорхойлогдодог байгаа.

Хүдөөгэй партийна эхин организацинуудай коммунистнуудай һуралсалай жэл дүүрэжэ, түгэсхэлэй хэшээлнүүд үнгэргэгдэбэ. «Коммунизм» колхозой коммунистнууд болон комсомолшуудай һуралсалай түгэсхэлэй хэшээл эмхитэйгээр, зарлагдаһан болзортоо үнгэрөө. Тэдэнэр түгэсхэлэйнгөө хэшээлдэ жэлэй дүнгүүдые согсолжо, һуралсагшадтай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэһэн байна. Олонхи коммунистнууд болон комсомолшууд жэл соо үзэһэн материалнуудаа һайса ойлгоһон байһанаа түгэсхэлэй хэшээлнүүд дээрэ харуулаа. Колхозой хоёрдохи отделениин тракторист Петр Халиулин, һаалишан Мария Гырылова болон бусад һуралсалдаа һайнаар хандажа, түгэсхэлэй хэшээл дээрэ һайн сэгнэлтэ абаа.

Колхозой партийна комитет агитаторнуудай хүдэлмэри һайнаар хүтэлбэрилнэ. Эндэ һара бүхэндэ нэгэ дахин тусхай түсэбэй ёһоор агитаторнуудай семинар үнгэргэгдэдэг заншалтай. Тэндэ агитаторнуудай хэһэн хүдэлмэриин дүн согсологдодог, удаадахи зорилгонуудынь тодорхойлогдодог байха юм. Тиихэдээ колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн заатагүй инмэ хөөрэлдөө хэдэг байна. Һаяхан болоһон семинар дээрэ хабарай тарилгын үедэ агитаторнуудай хэхэ хүдэлмэри тухай асуудал зүбшэгдөө.

Колхознигуудай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үнгэргэхэ хэрэгтэ эндэхи һургуулинуудай багшанар, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд хабаадуулагдажа, тэдэнэй олонхинь даабаридаа харюусалгатайгаар хандадаг болонхой. Агитаторнууд өөһэдынгөө участогуудта хирэ-хирэ болоод лэ ошожо, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэжэ байдаг. Жэшээлхэдэ, колхозой зоотехник В. Санжиева һаалишад, хонишодой үдэр бүри хүлеэжэ байдаг хүндэтэй агитатор болонхой.

Эндэхи колхознигуудай, илангаяа малшадай дунда социалис мүрысөөн үргэн дэлисэтэйгээр эмхидхэгдэжэ, тодорхой һайнаар хүтэлбэрилэгдэнэ. Нэн түрүүлэн социалис мүрысөөнэй условинууд хараалагдаһан байна. Мүрысөөн ферма, отара, бригада бүхэнэй, мүн һаалишан, хонишон бүхэнэй хоорондо эмхидхэгдэжэ, энэ хэрэгтэ бүхы колхозникууд хабаадуулагдана. Хонишодой ажалай халуун хаһа — хурьга абалгын үедэ мүрысөөнэй дүнгүүд арба арбан хоногто согсологдожо байгаа. Һаалишадай мүрысөөнэй дүнгүүд һарада нэгэ дахин гаргагдадаг заншалтай. Мүрысөөндэ эрхимлэжэ гараһан ферма, отарын коллективтэ колхозой правлени болон парткомой дамжуулгын улаан вымпел, мүн урмашуулгын шан барюулагдадаг юм. Түсэб, даабаряа үлүүлэн дүүргэһэн хүнүүдтэ нэмэлтэ түлбэри үгтэдэг.

Колхознигуудай дунда ябуулагдадаг үзэл сурталай, ойлгууламжын хүдэлмэриин, мүн муу бэшээр эмхидхэгдэһэн социалис мүрысөөнэй аша үрэ ажахын дүнгүүд дээрэ эли тодоор харагдана. Байгша оной малай убэлжэлгые колхозой малшад эмхитэй һайнаар үнгэргэжэ, адууһа малаа муу бэшэ хүсэ шадалтайгаар хуха ногоондо гаргажа байна. Аймагай колхоз, совхозуудай һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй нэгэдэхи кварталай дүнгөөр «Коммунизм» колхозой һаалишад эрхимлэжэ, КПСС-эй райкомой, аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй дамжуулгын Улаан туга хүртэһэн. Түрүүшын кварталда түйлаһан амжалтаа колхозой һаалишад апрель һарада үри батадхаа. Тэдэнэр һара соо һү һааха, гүрэндэ худалдаха түсэбөө болзорһоонь хэдэн хоногоор урид дүүргэв.

Колхозой 5 отаранууд коллективүүд үбэлэй хурьга абалгын үедэ һайн амжалта түйлаа. Тэдэнэр 100 эхэ хонин бүриһөө 100-һаа үлүүтэй хурьга абажа, хоролтогүйгөөр түлжүүлһэн байна. Колхозой хонишод мүн лэ аймагай ажахынуудай хонишодой дундаһаа эрхимлэжэ, партиин райком болон аймагай Соведэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туга хүртэһэн юм.

Эндэхи механизаторнууд хабарай тарилгада хаһа сагтань һайнаар бэлдэжэ, мүнөө энэ хүдэлмэрөө эршэмтэйгээр ябуулжа байна.

* * *

ЛЕНИНЭЙ нэрэмжэтэ колхоз. Энэ ажахын гурбан отделенинүүдтэ коммунистнууд болон партийна бэшэ эдэбхитэдэй политическэ һуралсал эмхидхэгдэһэн байбашье, биратайгаар хүтэлбэрилэгдөөгүй, шалгалта һулатай байшоо. Һуралсалай жэлэй үедэ зарим коммунистнууд ямаршье шалтагаангүйгөөр хэшээлдээ ерэдэггүй байһан, хэшээлнүүдэй болохо сагтаа үнгэргэгдөөшэгүй баримтанууд бии. Колхозой Бага Наринай отделенидэ 18 комсомолшууд ажаһуудаг, ажалладаг байна. Үнгэрһэн һуралсалай жэлдэ тэдэнэр ямаршье һуралсалда хабаадуулагдаагүй байшоо. Энэ отделениин олохон коммунистнууд политическэ эрдэмээ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ харюусалгагүйгөөр хандаһан байна. Энээнии нэгэ жэшээгээр гэршэлэе.

Энэ отделениин коммунистнуудай политическэ һуралсалай түгэсхэлэй хэшээл апрелиин 18-да зарлагдаһан байгаа. Отделениин парторганизациин секретарь С. И. Шишмарев, КПСС-эй райкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша И. И. Охолин гэгшэд хэшээл үнгэргэхэеэ соносхогдоһон сагһаа нилээд урид ерэжэ, һуралсагшадые хүлеэнэд. Сагшье үнгэрбэ. Хүн ерэнэгүй. Хахад часай үнгэрхэдэ гурба-дүрбэн хүн ерэбэ. Үшөө хахад час үнгэрбэ. Хамта дээрээ 6 хүн сугларба. Үнгэрһэн жэлэй туршада 13 хүн һуралсаһан байгаа. Теэд хахадһаань олонхинь түгэсхэлэй хэшээлдэ ерээгүй. Сугларагшадай хэлэһэнэй ёһоор, тэдэнэр жэлэй туршада хэшээлнүүдые шалтагаангүйгөөр гээдэг байһан, мүн түгэсхэлэйшье хэшээлдэ ерэбэгүй. Һуралсагшадай хахадайнь сугларһанһаа боложо, түгэсхэлэй хэшээл зарлагдаһан үдэртөө үнгэргэгдөөгүй.

— Манай колхозой партийна комитедэй дэргэдэхи «Знани» бүлгэмэй эхин организаци хангалтагүйгөөр хүдэлнэ. Колхознигуудта лекци тон үсөөнөөр уншагдана. Элидхэл, хөөрэлдөөнүүд мүн лэ үсөөн үнгэргэгдэдэг. Парткомоймнай секретарь С. Г. Баинов арад зондо лекци үсөөн уншана. Ехэнхидээ ажахын асуудалнуудаар хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг заншалтай. Агитаторнуудай хүдэлмэри биратай һайнаар хүтэлбэрилэгдэнэгүй. Тэдэнэй олонхинь өөһэдынгөө участогуудта үни удаанай ошоногүй. — гэжэ Бага Наринай отделениин партийна организациин секретарь, Гэгээтын сомсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Шишмарев хэлэнэ.

Энэ хөөрөөн дээрэ нэмэлтэ үгэ хэрэггүй хэбэртэй.

Аймагай колхоз, совхозуудай дунда һү үйлэдбэрилгэ, тэрэнии гүрэндэ худалдалгаар дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй нэгэдэхи кварталай дүнгөөр Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз бултанһаа гээгдэжэ ябана. Нэгэдэхи квартал соо гүрэндэ һү худалдаха түсэбөө ойроор 80 гаран процентдэ хүргөө. Һү ехээр һааха хэрэгтэ мүнөөшье биратай хубилалтагүй байһаар.

* * *

ҮЗЭЛ СУРТАЛАЙ хүдэлмэриин хаана, ямар аша үрэтэйгөөр ябуулагдажа байһанииие энэ хоёр жэшээ эли тодоор гэршэлнэ. «Коммунизм» колхозой партийна комитет энэ асуудалаар зүб хараа шугам барижа, урдаа табигдаһан зорилгоёо урагшатайгаар бэелүүлнэ гэжэ тэмдэглэмээр. Эндэ партийна хүтэлбэрилэгшын үүргэ ехэ. Мүн үзэл сурталай хүдэлмэридэ үнэн зүрхэнһөө оролдодог, тэрээндэ дуратай хүнүүдые шэлэн табиха шухала гэжэ энэ колхозой жэшээ элирхэйлнэ.

Тиихэдэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо тад ондоо байдал үзэгдэнэ. Тэндэ үзэл сурталай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ үдэр бүриин анхарал хандуулагданагүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Иимэ байдалай гол шалтагаанинь юун бэ? КПСС-эй Зэдын райком, тэрэнэй пропаганда ба агитациин таһаг үзэл сурталай, хүмүүжүүлгын, соёл культурын хүдэлмэридэ үдэр бүриин анхарал хандуулжа, тэрэнии биратай һайнаар хүтэлбэрилнэгүй гээшэ ха. Гэхэтэй хамта партиин райком энэ хүдэлмэридэ юрэдөөшье анхарнагүй гэхын аргагүй. Үзэл сурталай, хүмүүжүүлгын, соёл культурын хүдэлмэриин асуудалнууд партиин райкомой бюрогой заседани, элдэб зүблөөнүүд дээрэ харагдадаг, таатай хэмжээнүүд, тогтоолнууд абтадаг байна. Аймаг дотор һара бүхэнэй түрүүшын неделиин пятница лекторэй үдэр гэжэ соносхогдоһон юм. Партиин райкомой лекторнүүд энэ үдэр хүдөө нютагуудта ошожо, ажалшадай урда лекци уншаха, элидхэлнүүдые үнгэргэхэ ёһотой.

Теэд партиин райкомой пропаганда ба агитациин таһаг энэ ехэ хүдэлмэрииие үдэр бүриин хиналтада табижа шадаагүй, колхоз болон совхозуудай, эмхи зургаануудай партком, партийна эхин организацинуудай секретарьнарта энэ асуудалаар эрилтэ һулаар табина, хараалһан түсэб, хэмжээ ябуулгануудаа саг болзорһонь дүүргэхын хойноһоо шалгалта хэнэгүй. КПСС-эй райкомой дэргэдэ лекторнуудэй бүлэг хүдэлнэ. Теэд зарим лекторнуудынь үни удаанай арад зондо лекци уншаагүй байха юм. Жэшээлбэл, аймагай хүдөө ажахын үйлэдбэриин управлениин главна зоотехник Г. И. Прокосов, главна агроном А. И. Лабыгин, автотранспортна ажахын начальник И. И. Якимов, холхоо холбооной аналгалгын техническэ участогай начальник В. С. Егоров болон бусад лекци уншаха даабаридаа харюусалгагүйгөөр хандана, лекцинүүдые тон үсөөнөөр уншана. Мүн «Знани» бүлгэмэй аймагай отделениин зарим лекторнуудэй зүгһөө иимэрхүү ябадал үзэгдэдэг.

Мүнөө үедэ үзэл сурталай хүдэлмэриие үргэн дэлисэтэйгээр ябуулха шухала гэжэ партиин ЦК-гай апрелиин (1968 он) Пленум онсолон тэмдэглээ. Ниитэ-политическэ хүдэлмэриие, марксизм-ленинизмын үзэл сурталые үргэнөөр дэлгэрүүлэн тарааалгые шадамараар эмхидхэжэ, табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ ажалшан бүхэнэй оруулха хубитые арьбадхажа, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе эрхим бэлэгтэйгээр угтаха хэрэгтэ партийна организацинуудай үүргэ дээшэлүүлгэ КПСС-эй Зэдын райкомой нангин зорилго болоно.

Б. ВАНЧИКОВ,
манай корр.

ҮЙЛЭДБЭРИИЕ ҮРГЭДХЭХЭ — ЭКОНОМИКО БЭХИЖҮҮЛХЭ

ЭДЕЭ ХООЛОЙ зүйлнүүдые, эд бараа, машина техникэ болов хүн зоной хэрэглэмжын бүхы юумые саг үргэлжэ үйлэдбэрилэн гаргажа байгаагүй һаа, ямаршье общество ажабайжа шадахагүй бшуу.

Илангаяа социалис байгуулалтатай обществодо промышленностиин болон хүдөө ажахын предприятинууд үйлэдбэрээ таһалгаряагүйгөөр үргэдхэн хүгжөөжэ, ехэ болгожо байха зэргэтэй. Юуб гэхэдэ, хүн зоной хэрэглэмжын бүхы зүйлнүүдые, хүдэлмэриин хүсэнүүдые, үйлэдбэриин харилсаае улам саашадань үргэдхэжэ, хүгжөөжэ байха гээшэ социалис обществын зайлашагүй шухала зорилгонь болоно. Хэнэйшье мэдэһээр үйлэдбэрээ тусхай түсэбэй ёһоор, таһалгаряагүйгөөр үргэдхэжэ, ниитын хэрэглэлэй бүхы продуктнуудые ехээр бүтээн гаргажа, мэргэжэл һайнтай хүдэлмэришэдые олон болгожо, үйлэдбэриин социалис харилсаануудые зүбөөр бэхижүүлжэ байбал, манай орон түргэнөөр хүгжэхэ байна. Коммунизмын материально-техническэ баазэ байгуулха, мүн арад зоной саг үргэлжэ ургажа байгаа ажаһуудалай болон соёл болбосоролой эрилтэнүүдые дүүрэнээр хангаха гэһэн гол зорилготойгоор лэ социалис үйлэдбэрилгэ үргэдхэн хүгжөөгдэнэ ха юм.

Социализмын экономическа хуулида, үйлэдбэриин социалис харилсаануудта үндэһэлэн, бүхы үйлэдбэрээ үргэдхэн хүгжөөнэбди. Тиимэһээл манай орондо ниитын үйлэдбэрилгэ жэгдэ һайнаар, тодорхой түсэбэй ёһоор, таһалгаряагүйгөөр үргэдхэгдэнэ, экономическа хүсэ шадалынь хурдан түргэнөөр хүгжэнэ гээшэ. Жэшээлхэдэ, 1915—1965 онуудай туршада манай СССР-тэ бүтээн гаргагдаһан промышленна продукциин жэл бүхэнэй ургалтын дунда зэргын хэмжээн 11,4 процентдэ хүрөө. Харин США-да энэнь ойройдоол 3,6 процент болоһон. Социалис оронуудай промышленна үйлэдбэрилгын хэмжээн 1965 ондо дайнай урда жэлнүүдэйхиһээ арба дахин ехэ болоһон байна. Тиихэдэ капиталис оронуудта тэрэнь минил 3,1 дахин ургаа.

Үйлэдбэриие үргэдхэхын тула нэн түрүүн промышленностиие хүгжөөхэ шухала. Юуб гэхэдэ, ниитын бүхы продуктын ехэнхи хубинь энэ һалбариһаа абтана бшуу. Тусхайлбал, 1965 ондо үйлэдбэрилэгдэһэн бүхы продуктын 63,7 процент промышленна предприятинууд бүтээн гаргаһан байна бшуу.

Гэхэтэй хамта социалис экономикые түргэнөөр хүгжөөхын тула хүдөө ажахые зүбөөр эрхилхэ, ашаг үрэ ехэтэй болгохо гээшэ баһал шиидхэхы удха шанартай. Хэнэйшье мэдэһээр хүдөө ажахыда абтаһан бүхы продукциин 40 процентнь промышленностьда түүхэй эд болгогдон хэрэглэгдэнэ.

Хэдэн жэлэй урда тээ хүдөө ажахын гээгдэлдэ ороһонһоо болоно, ниитын бүхы үйлэдбэрилгын хүгжэлтэ зарим тэды гэдэргэ татагдаһан байна. Жэшээлхэдэ, 1913 онойхитой сасуулхада, хүдөө ажахын үйлэдбэрилгэ 2,5 дахин ургаа. Харин энэ үе соо промышленна продукциие үйлэдбэрилгын хэмжээн 56 дахин ехэ болоо. Үнгэрэгшэ долоон жэл соо промышленна продукци бүтээлгын 85 процентээр ехэ болоходонь, хүдөө ажахын продукци гаргалга ойройдоол 14 процентээр нэмээ. Үйлэдбэриин энэ хоёр гол һалбариин хоорондо ехэ забһар гараһанһаа боложо, хүн зониие эдеэ хоолоор, промышленностиие түүхэй эдээр хангаха талаар зарим тэды бэрхэшээл тохёолдуулагдаһан байнэ.

КПСС-эй ЦК-гай мартын (1965 он) Пленумэй шиидхэбэриин, мүн партиин XXIII съездын абаһан табан жэлэй түсэбэй Директивануудай хүсэндөө хүргэгдэжэ эхилһэнэй ашаар хүдөө ажахые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ арга боломжо олгогдоо.

Нигээд ерэхэдээ хүдөө ажахы болон промышленность хоорондоо нягта холбоотой, бэе бэедээ ехэ нүлөөтэй байна ха юм.

Гэбэшье хүдөө ажахымнай өөрын онсо илгаатай. Нэн түрүүн энэ һалбариин хүгжэлтэ, ургалта ниитын харилсаанһаа, мүн сагай уларилай, байгаалиин байдалһаа горитой дулдыдадаг. Жэшээнь, хүдөө ажахыда үйлэдбэри, хүдэлмэриин ябаса байгаалиин эрхэ байдалһаа нилээдгүй дулдыдана. Тиихэдэ байгаалиин, сагай уларилай эрхэ байдал промышленностиин предприятинуудай хүдэлмэридэ ехэ һаад хэнэгүй бшуу. Гадна хүдөө ажахыда хүдэлмэриин эмхидхэл, хубаари промышленностиинхиһаа һурагүй доошоо байна.

Теэд хүдөө ажахыда үйлэдбэриие үргэдхэхэ, түргэнөөр, ашаг үрэ ехэтэй болгохо ямар арга боломжо бииб?

Нэн түрүүн колхоз, совхоз бүхэн ашаг олзо, сэбэр доход ехээр оруулдаг болоол һаа, үйлэдбэрээ саашань үргэдхэхэ, улам хүсэ ехэтэй болгохо аргатай. Тиимэһээ мүнгэ зөөри лажа зүбөөр суглуулхаб, ашаг олзо элбэгээр оруулхаб, тэрэниие хайшан гээд бодомжотой һайнаар хубаарилан хэрэглэхэб, мүн колхозуудта сугларжа байдаг нөөсэлгын фонд болон хэрэглэмжын фонд лажа зүбөөр тэнсүүлэн барихаб гэжэ энэ статья соо хэдэн үгэ хэлэхэ ёһотой болоно.

Колхозуудай үйлэдбэрилгэдэ сугларжа байдаг нөөсэлгын фонд гээшэмнай хубаагдадаггүй фонддо ороһон мүнгэнһөө бии болгогдодог. Тиигэбэшье хубаагдадаггүй фонддо ороһон бүхы мүнгые нөөсэлгын гэжэ тоолохо болоо һаа, буруу. Харин хубаагдадаггүй фонддо ородог (амортизаци оруулангүйгөөр) нөөсэлгын фонд соо өөһэдынгөө хүсөөр элдэб барилга хэхэ, жэжэ божо зэр зэмсэг, хэрэгсэл дархалха, адууһа малай тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ зорюулагдаха гаргашын мүнгэн ородог юм. Мүн нөөсэлгын фонддо хүдөө ажахын зарим продукци, жэшээнь, хүрэнгын ороһон, малай тэжээлдэ үгтэхэ талха тариянай зүйлнүүдые ехэ болгохо хэрэгсэлнүүд оролсохо байна.

Совхозуудта нөөсэлгын фонд хоёр ондоо шэглэлтэйгээр сугларна. **Нэгэдэхеэр**, шэнэ капитальна барилга хэхэ гэжэ бюджедээр һомологдоһон мүнгэн эндэ ороно. **Хоёрдохеёр**, совхозой үйлэдбэриһөө абтаһан сэбэр ашаг олзын өөһэдынь мэдэлдэ үлэдэг зарим хубиин мүнгэн, ондоошье зөөри хэрэгсэл энэ фондодо орохо болоно. Тэрэнь совхозой үйлэдбэриие үргэдхэхэ хэрэгтэ зорюулагдадаг.

Ондоогоор хэлэбэл, колхозой доторойн нөөсэлгын фонд үйлэдбэриие үргэдхэхэ гол фонд гэжэ тоологдохо зэргэтэй. Энэ фондоёо түргэн ехэ болгожо, нөөсэлгын мүнгэ, зөөри һайса суглуулжа шадаал һаа, колхозууд үйлэдбэрээ богони болзорто үргэдхэхэ, хүгжөөхэ байна.

Энээнтэй дашарамдуулан, республикын колхозууд үйлэдбэриие үргэдхэхэ арга боломжоёо хэр зүбөөр хэрэглэнэб гэжэ харая.

Колхозуудта продукци үйлэдбэрилгын гаргаша үшөөл ехэ байна. Тэрээнһээ боложо, харюулан тэхэрюулхэ фондодо мүнгэ зөөри ех[...]
на. Саашадаа ажахынуу[...]
доходоо улам ехэ болгох[...]
тэхэрюулгын фондые хо[...]
тэмсэхэ ушартай. Мүн эн[...]
та ажахын үйлэдбэриин [...]
ринуудые ашаг олзотой [...]
дукциин өөрынь үнэ сэ[...]
руулха гээшэ баһал ехэ [...]
тай. Энээниие бэелүүлхын [...]
зөөри алмаха, арьбалха, [...]
най болон бусад ургамал[...]
са дээшэлүүлхэ, адууһа [...]
шэмэ ехэ болгохо шуха[...]
харюулан бусааха фонд[...]
жо шадабал, колхозой [...]
илангаяа нөөсэлгын фон[...]

Бүхы олзо доход ажал[...]
нэй фонд хоёр таарууба[...]
Хэрбээ бүхы олзо доход[...]
лөөһэнэй фондһоо түр[...]
һаань, сэбэр ашаг олзо [...]
болоно. Колхозуудай сэб[...]
зын улам ургажа ба[...]
үйлэдбэридэхи ажалай бү[...]
дээшэлжэ, ажалай түл[...]
галтые ахижа гараха ж[...]
рин республикын зарим [...]
һүүлэй гурбан жэлдэ [...]
лөөһэнэй 23,4 процент [...]
хадань, бүхы олзо доход[...]
17,5 процент нэмээ. Тии[...]
бүтээсэ минил 17 процен[...]
Тиимэһээ олзо доход[...]
ажалайнгаа бүтээсэ [...]
шадаагүй аад, ажалай [...]
мүнгэ ехээр гаргах[...]
болоно.

Тэрээнһээ боложо, [...]
үйлэдбэринь ёһоор үрг[...]
Түрүү ажахынуудай, [...]
лэнгын аймагай Карл М[...]
рэмжэтэ, Мухар-Шэбэр[...]
«Коммунизм», Хяагтын [...]
журовай нэрэмжэтэ колх[...]
дүршэлһөө харахада, тэ[...]
гынгөө фонд хэрэглэмжы[...]
роо зүбөөр тэнсүүлэн [...]
най һанахада олонхи [...]
нөөсэлгын фондые 40-[...]
хэрэглэмжын фондые—[...]
цент байлгахада зохи[...]

Хэрбээ колхоз бухэнд[...]
тээсэ болон ажалай түл[...]
экономическа талаараа [...]
руулагдаад байгаа һаа, [...]
торой хэрэглэмжын фо[...]
байна. Тиимэһээ сэбэр[...]
лажашье һаань, ехэ бол[...]
бүтээсые дээшэлүүлхэ, [...]
дукциин өөрынь үнэ с[...]
руулха шухала. Энээ[...]
сэбэр ашаг олзо зүбөө[...]
даха болоно.

Б. Н[...]
СССР-эй Нау[...]
академиин С[...]
отделениин Буряад[...]
научна худал[...]

ҮГЭНҮҮДЭЙ ТАЙЛБАР[...]

Үйлэдбэри үргэдхэлгэ — воспроизводство. Ниитын про[...] лэдбэриин харилсаае үргэдхэхэ гэһэн удхатай.

Нөөсэлгын фонд — фонд накопления. Үйлэдбэриие [...] тула ехэхэн зөөри — ажалай зэр зэмсэг, барилга, элд[...] түхеэрэлгэ, түүхэй эд, хүн зоной хэрэгсэл хэрэгтэй боло[...] нөөсэлгын фондын мүнгэн гаргагдана.

Хэрэглэмжын фонд — фонд потребления. Энээнд[...] лэгшэдэй ажалай түлөөһэнэй мүнгэн, эрдэм наукын, соё[...] элүүрые хамгаалгын, социальна тэдхэмжын, гүрэнэй [...] гаргаша ороно.

Улаан-Үдын аймагай «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй Оронгын отделенидэ үбһэ хуряалгын машина болон комбайнуудые заһабарилга эхилжэ байна.

Энэ хүдэлмэридэ залуушуул олоороо хабаадалсана. Жэшээлхэдэ, 10-дахи класс дүүргэһэн Лена Григорьева гэгшэ токариин мэргэжэлтэй болохоёо цехтэ ерээ юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: дүй дүршэлөөр баян токарь Ц. Н. Гомбоев Лена Григорьевае токариин мэргэжэлдэ һургажа байна.

Э. ЛАПИНАЙ фото.

МҮРЫСӨӨНЭЙ ДҮНГӨ[...]

Буркоопсоюзай правлени ба гүрэнэй худалдаа наймаанай, потребкооперациин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай байгша оной 1-дэхи кварталда хэһэн хүдэлмэриин дүн һаяхан хараба.

Мүрысөөнэй дүнгөөр, үнгэрһэн квартал соо эд бараа худалдаха түсэбөө 106,6 процент, ном худалдаха түсэбөө — 152, хүдөө ажахын продукци болон түүхэй эд бэлэдхэхэ түсэбөө 144 процент дүүргэһэн Захааминай аймпотребсоюзай Дүтэлүүрэй сельпое мүрысөөндэ илаа гэжэ тоолоод, [...]
лективтэ РСФСР-эй потр[...]
Правлениин ба гүрэнэй [...]
наймаанай, потребко[...]
хүдэлмэрилэгшэдэй п[...]
ЦК-гай дамжуулгын [...]
нэгэдэхи мүнгэн шан—[...]
риг барюулха гэжэ шии[...]

1-дэхи кварталай мү[...]
дүнгөөр Тарбагатайн [...]
союзда гурбадахи мүнгэ[...]
рюулагдаха болобо.

Д. КОЛМ[...]

Ленинэй орденто Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой коллектив 1-дэхи кварталай түсэбые болзорһоонь урид дүүргэжэ, район соогоо түрүү һуурнуудай нэгые эзэлээ һэн. Мүнөө энэ заводой аппаратна цехэйхид шанар һайнтай продукци үгэхын түлөө тэмсэжэ байнад. Эндэ түрүүшүүл олон.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ЛВРЗ-гэй аппаратна цехэй түрүү хабсаргагшад Галина Шевцова Клавдия Васильева хоёр ажал дээрээ.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

КОММУНИСТНУУДАЙ ЭДЭБХЕЭР

Нарихан шэнэһэд һагсагад гээд лэ унана. «Дружба» хюрөөнүүдэй таршагапаан, олон хүнүүдэй энеэлдээн, хүхюун шогтой зугаа, һүхын абяан замханагүй. Шулагдаһан һургаагуудые ашаһан арба гаран машина хадын бөөрёор хойно хойноһоо һубарилдан гүйлдэнэд... Эдэ бүгэдые ажаглан хаража байхада, айхабтар һүрөөтэй: ажал баяр хоёрой нэгэдэжэ байһандань ямаршье хүнэй сэдьхэлээ хүдэлгэн өмогорхомоор байба.

Энэ ушар Зэдын аймагай «Мир» колхозой Горохон гэжэ үзэсхэлэн гоё байгаалитай газарта һаяхан болоо. Ушар юуб гэхэдэ, «Мир» колхозой коммунистнууд болон комсомолшууд воскресник үнгэргэхэ гэжэ шиидхэһэн байгаа. Тиигэжэ хамта 120 шахуу хүн сугларжа, колхозой түбһөө 30 гаран модоной зайда оршодог Горохоной ой соо ошожо, посхоод бариха һургаа отолоод, зөөһэн байна.

Хэдэн бригаданууд боложо хубаараад, хоорондоо мүрысэн ажаллаһан хүнүүдэй ажалай эршэ дэлгэрхэдээ һүрөөтэйл байба. Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд, багшанар, Доодо-Бургалтайн участково больницын хүдэлмэрилэгшэд, механизаторнууд, колхозой бухгалтернууд өөһэд өөһэдынгөө бригаданудые бүридхэжэ эршэмтэй шангаар ажаллабад. Шинираг шамбай хүбүүд ута ута һургаагуудые машинануудта обоо ашаалаад лэ ябуулна. Амархан зурааа барилдаадшье абаха юм.

Бригадирнуудаар томилогдоһон хүнүүд мүрысөөнэйнгөө ябасые тон наринаар хинанад. Колхозой түрүүлэгшэ Дондок Юмжапович Цыбикжапов, партийна комитедэй секретарь Цырен Сыреторович Субанов воскресникые шадамараар хүтэлбэрилбэд.

«Дружба» хюрөөгөөр модо отолһон комсомолшууд Мирон Тогтохоев, Мункожан Гендунов, Гомбо Мухолдоев, һургаа ашаһан Валерий Бадмаев, агроном Яша Уюев, комсомолец Дондит Ухинов, гэшүүһэ зулаһан коммунистнууд Н. Д. Цыбиков, С. Ц. Будаев, Д. Н. Очиров болон бусад эдэбхитэй һайнаар ажаллабад. Хамта 40 гаран машина һургааг отологдожо, посхоодой баригдаха газарта зөөгдөө. Һаяын һайндэрнүүдэй үедэ һайн дураараа воскресниктэ гаража, энэ ехэ ажал хэһэнэйнь түлөө колхозой хүтэлбэрилэгшэд бултандань баяр хүргэбэд.

М. ГОНЧИКОВ.

Һаалишанай ажал тухай һанамжа

ҺҮН ДАЛАЙН ЭХИН ДЭЭРЭ

..АР ҺААХАДА үнеэд хо-.., һүн бага абтана гэдэг ..аршье үндэһэ баримта-..ие зарим ажахынуудай ..шитээр гэршэлнэ.
..олгон Мухар-Шэбэрэй ..агын совхозой түб тос-..ин фермые абаад үзэе. ..саада тээ эндэ ажал ехэ-..ри оньһожоруулха та-..ын алхам хэгдэжэ эхи-..й байра соогоо уялтай ..шдаа бүлеэн уһаар ун-..й оньһон түхеэрэлгэ—..нуудые тодхоо. Мүн ..һа сэбэрлэжэ, газаашань ..югоор хамуурдан гарга-..хай оньһон түхеэрэлгэ ..р табяа. Һүүлдэнь үнеэ-..аргаар һааха «ДА-3М» ..ктромашина тодхоһон. ..н буйлуулха, болбосо-.. хүдэлмэри оньһожо-..шээнь, һолоомо гидро-.. буйлуулаад, эһээгээд, ..ай насосоор һоруулан ..ылай байрада абаашаха ..лые тодхоһон байна.
..Һолотор үнеэдэз гараар ..аад, гэнтэ машинада ..й һү шэмэеэ татаха, .. юм гү? Һү һааха тү-..най дүүрэхэгүй, ажа-..ээн доошоо ороход, га-..н байгаа һаа дээрэ бэ-..ыю нэгэ зариман түрүү-..е машинаар һааха гэхэ-.. хүсэл этигэдэггүй
..шье энэмнай бэлэхэн хэ-..шоо. Зарим дадаагүй ..нь оньһон хүхүүр угал-.. дэбхэрээд гүйхэ, ну-.. машинын абяанһаа ..йхагүй. Һаалишадшье ..ратай дээрэһээ тэрэнээ .. шадахагүй. туха-.. Түрүүн бидэ һайн то-.. хүхэтэй үнеэдые ил-.. һаагаабди. Удаань ..хуулан бусад үнеэдэз ..алгажа һургаабди. ..оходоо зарим мал тү-..мээ татаа. Теэд тэ-..ад болёогүй, малайн-.. тэжээлые зүбөөр эм-.. һаалишадаа энээнлэ һургаха талаар яһала оролдолго гаргагдаа гээшэ. Мүнөө фермымнай бүхы 350 гаран үнеэд гол түлэб оньһон машинаар һаалгажа гүйсэд һуранхай. Һаалишан бүхэн 23 үнеэ һаадаг,—гэжэ энэ фермые даагша Жамбал Будаевич Цыбикжапов хөөрэнэ.

Суулгын фермынхидэй малаа оньһон машинаар һаажа эхилһэнһээнь хойшо хоёр жэл болохонь. Нёдондо эндэхид бүхыдөө 4800 центнер һү һааха түсэбтэй аад, 5540 центнер һү абаа гэхэ гү, али үнеэн бүриһөө дундa зэргээр 1800 килограмм һаажа, жэлэйнгээ уялга амжалтатайгаар дүүргээ. Мүнөөшье тус фермэ һү һааха, гүрэндэ худалдаха жэлэй түрүүшын кварталай түсэбые болзор соонь дүүргэбэ.

— Машинаар һаахада һураггүй амар байна. Энээнһээ урагша арба гаран үнеэдые үдэр бүри хайшан гэжэ гараар һаадаг байгаа гээшэбиб, гайханаб. Сэхынь хэлэхэдэ, урдань гарайнгаа шалаа, үбдөө һаань гү, али нэгэ тээшээ лараа һаа. зариманадаа тэдэнээ дутуу ядуу шобтороод ябашаха ушар яһала болодог һэн. Хори шахуу үнеэдые үдэрэй гурба дахин гараараа нэгэ-нэгээр һаажа гарахань гайтайхан ха юм. Илангаяа һү ехэтэй, хатуушаг хүхэтэй үнеэе аяар 4—5 минута соо шобторхош. гаршни шалашаха. ядахадаа тиигэд гээд орхижорхихош. Харин мүнөө үнеэдэйнгээ хүхэ, дэлэн бүлеэн уһаар угаагаад, аршаад, хоёр аппарадаа нэгэ доро табижархёод лэ, һүнэйнь гарахые шэлээр хаража байхаш. Һаагдажа дүүрэхэлээрнь мулталжа, ондоо үнеэндэ табяад. түрүүшынгээ малай дэлэндэ үлэһэн эгээл үлхэн һүүень гараар шобторжо абанаб. Тиигээгүйдэ аргагүй. Машинаар һааһанай һүүлдэ үнеэдэй дэлэндэ 150—200 грамм һүн хэзээшье үлэдэг. Тэрэнние заабол гараар дуутан шобторжо абаха хэрэгтэй. Хэрбээ урдань арай гэжэл аяар 3 часай туршада бүхы үнеэдээ һаажа дүүргэдэг һаа, мүнөө 2 час соо хүн бүхэнэй хори гаран үнеэдые амархан һаажархинабди,—гэжэ эндэхи түрүү һаалишан Ханда Ракшеева хөөрэнэ.

Фермын ажалые иигэжэ оньһожоруулаад байхада, экономическа талаараа хэр ашагтай гээшэб гэһэн асуудал гарана.

— Энээнһээ урагша һаалишан бүхэндэ 17—18 үнеэ даалгадаг һэмди. Мүнөө хүн бүхэн 23 үнеэ һаана. Тиигэжэ фермэдэмнай гурбан һаалишан, хоёр малшан сүлөөрөө, тэдэнние һэлгүүлжэ байгаад, хүн бүхэнние хоёр неделидэ нэгэ дахин амарууха аргатай болонхой. Ажалайнгаа оньһожоруулагдаһанай ашаар тэдэнэй сүлөө сагынь ехэ болоо. Урдынхидал һаалишанаар хүдэлхэ хүниие бэдэржэ тулихаяашье болёобди. Тэдэнэр һаалишанаар абыт гэжэ өөһэдөө ерэнэ. Юуб гэхэдэ, ажалынь хүнгэрөө, мүн һүнэй ехэ һаагдадаг болоходо түлөөһэнииинь дээшэлээ ха юм. Гэбэшье абаһан һүнэйнгөө өөрынь үнэ сэнгые ехээр хямдаруулжа үшөөл шадаагүйбди. Нёдондо центнер һүнэй өөрынь үнэ сэн 17 түхэригтэ болоо. Байгша ондо ажалаа улам һайжаруулжа. хүн бүхэндэ 30 гаран үнеэ даалгаха, хүдэлмэрээ хоёр халаанда эмхидхэлэг болохомнай,—гэжэ фермые даагша Ж. Цыбикжапов хэлэнэ.

Энэ мүнөө жэлдэ Гашей нютагта үшөө 370 малай байха байра шэнээр түхеэржэ, тэндээ үнеэдые һааха электро-түхеэрэлгэ, шэбхэ гаргаха транспортёр, авто-уһалуури гэхэ мэтэ оньһожоруулга тодхоод, һаяар ашаглалгада оруулхань. Нэгэ үгөөр хэлэбэл, эндэхид оньһон машинын «амта» яһала абанхай гээшэ.

Улаан-Үдын аймагай «Улаан Оронго» колхозой түбэй фермынхид энэ жэлэй эхинһээ хойшо бүхы 378 үнеэдээ бултыень шахуу машинаар һаажа байна. Энээн тухай фермые даагша, өөрөө арба гаран жэлдэ һаалишан ябаһан, Сэсэг Ангурова иигэжэ хөөрэнэ:

— Мүнөө һүн хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ һаагдана. Үбһэ тэжээлэй хоморшье һаань, үдэртөө һааһан һүмнай 2000 килограммһаа доошо ороногүй. Урдань хүхэ ногооной үедэл, июль, август соо эды шэнээн һү һааггша һэмди. Кварталай түсэб, даалгабаряашье үлүүлэн дүүргээбди. Зарим түрүү һаалишад, жэшээнь, Нима-Цырен Жапова, Цырен-Дулма Ленхобоева, Надежда Омоктуева, Дулмажап Малаганова гэгшэд тус тустаа даажа байһан 18 үнеэдһээ сүүдхын 115—120 килограмм һү алгадгүй һаана.

Эндэ үнеэдые һааха оньһон машинаһаа гадна, авто-уһалуури, шэбхэ сэбэрлэхэ түхеэрэлгэ хүдэлнэ. Илангаяа шэбхэ гаргаха транспортёрынь ехэ тааруугаар тодхогдонхой. Тэрэнь шэбхэ шабааһа хобоогоор туугаад байрын тэгэндэ абаашажа, доошонь алхана. Юуб гэхэдэ, байрын доро нүхэн-туннель малтагданхай, тэндэнь тэргэтэй трактор тодоотой байдаг. Тэрэ шэбхээ саашань теплицэдэ зөөнэ.

— Улаан-Үдын хүдөө ажахын һургуулиин багша, республикын габьяата инженер М. Д. Машанов үнеэдые һааха оньһон түхеэрэлгэ студентнүүдтэеэ богонихон болзор соо тодхожо үгөө, мүн һаалишадые энээгээр һааха дүршэлдэ һургаа. Тэрэнэйнь түлөө нүхэр Машановта, эндэ хүдэлһэн студентнүүдтэ үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэдэгбди,—гэжэ фермые даагша хэлэнэ.

— Эды бүхы оньһон түхеэрэлгэ худалдажа абаха, тэрэнние тодхохын тула бүхыдөө 3 мянган түхэригэй зөөри гаргашалаабди. Энээнээ удахагүй тэхэрюулхэбди гэжэ һанагдана. Даб дээрэ һаалишан бүхэндэ оройдоол 18 үнеэн даалгагданхай. Гэбэшье хүнүүдэй һайса дүршөөд байхадань, 30—35 хүрэтэр мал даалгахабди. Тиигэбэлнай ажалай гаргаша хороогдохо, һүнэй өөрынь үнэ сэн хямдарха бшуу. Фермын ажалые оньһожоруулһанаймнай үшөө нэгэ һайн талань юуб гэхэдэ, тэндэ залуушуул хүдэлхэ дуратай болоо. Мүнөө бүхы һаалишадаймнай хахадынь шахуу наймадахи, арбадахи класс дүүргэһэн басагад юм,—гэжэ тус колхозой главна зоотехник М. Х. Хабдаев хөөрэнэ.

Тэрэшэлэн Улаан-Үдын аймагай «8-е Марта» колхоздо, Кабанскын аймагай Байгалай совхоздо болон бусадшье ажахынуудта һаалиин фермэнүүдэй ехэнхи хүдэлмэриие үргэлжэлэнь оньһожоруулха талаар бага бэшэ юумэн хэгдэнэ.

О. ЗАНДАНОВ,
инженер.
М. НАМЖИЛОВ,
манай тусхай корр.

РЕПОРТАЖ

— Хонишодой хабар ооожо ерээл даа. Хониднай ургылаа,—гэжэ Николай Банзарович хэлэнэ.

...Николай Цырендоржиев табан жэлэй саада тээ механизатораар хүдэлжэ байтараа, хонишодой дуталдахада, өөрынгөө дураар энэ ажалда ороо бэлэй. Хонишон түрүүшын жэлнүүдтэ ажалдаа тиимэ ехэ амжалта туйлаагүй. Тэрэ он жэлнүүдэй үнгэрхэ бүри ажалдаа дүршэжэ эхилээ. Хонишоной үсэд оролдолго миил һалаагүй. Гурбан жэлэй саада тээ зуун эхэ хонин бүриһөө 97 хурьга түрүүшынхеэ түлжүүлбэ. Нүхэр Цырендоржиев урзанда, нёдондо хонин бүриһөө хурьга түлжүүлжэ, Бэшүүрэйнгээ совхозой, аймагайнгаа хонишодой дунда илажа гараа бэлэй.

ХОНИШОНОЙ ХАБАР

Энэ отарада жэл бүри зуун эхэ хонин бүриһөө 100 хурьган абтана. Мүнөө отара дээрэхи 515 эхэ хонинһоо 500 гаран хурьган түлжүүлэгдэжэ байнхай. Хонишод жэл бүри үбһэ тэжээлээ өөһэдөө бэлэдхэдэг.

...БАРУУН АМГАЛАНТА. Үглөөнэй шаргал наран майлын саанаһаа аалиханаар бултайжа, манхан тэнгэреэр үдэрэйнгөө ута аян зам эхилбэ. Тойроод хада майла, таряалан. Таряалангай нэгэ захада тракторнуудай хүнхинэхэ дуулдана. Совхозой главна зоотехник нүхэр Алдаев майлын үбэртэ үглөөнэй һэбшээ дахан бэлшэжэ ябаһан хонин һүрэгые заажа:

— Николай Цырендоржиевай отара. Харана гүт? Хонишон тэрээ тэрэ харгын захада мотоциклайнгаа хажууда зогсоно,—гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Бидэ хонишонтой хөөрэлдэбэбди. Тэрэ манһаа элдэб юумэ асууна, ажал тухайгаа, өөрынгөө һанамжанууд тухай нэгэ хэдэн үгөөр хөөрэнэ.

Мүнөө энэ отара дээрэхи 516 эхэ хонинһоо 500 гаран хурьган түлжүүлэгдэжэ байна. Эндэ түрэхэ хонид үшөө бии. Хонишон энэ жэл хонин бүриһөө хурьга, гурбан килограмм нооһо хайшалхаар шиидэнхэй.

Нүхэр Цырендоржиевтай хамта үнинэй хонишон Дарису Дондубон хүдэлдэг. Энэ эхэнэр Николай Цырендоржыевые хони, хурьга адуулалгада һургаһан байна. Энэ отара дээрэ мүнөө жэл Цыпылма Аюрова, Бимба Эрдынеев гэгшэд хурьгашадаар хүдэлөө.

Теэд отарынхид хайшан гэжэ ажаллахадаа жэл бүри амжалтатай ябана гээшэб? Нэн түрүүн эндэ хонишодой эбтэй эетэйгээр ажалладагые, хүдэлмэридөө харюусалга ехэтэйгээр хандадагые тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Гадна тус старынхид ямаршье жэлдэ хонидоо үбһэ тэжээлээр дуталдуулдаггүй байна. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр жэл бүри өөһэдөө хонидтоо үбһэ тэжээл бэлэдхэнэ. Жэшээнь, эндэхи хонишод нёдондо 300 гаран центнер үбһэ, 100 центнер зелёнко өөһэдынгөө хүсөөр хуряаһан байна. Отарада зелёнко тариха 12 гектар газар даалгагданхай. Эндэхи хонишод мүнөө жэл нёдондонойхиһоо дутуугүй ехэ үбһэ тэжээл хуряаха гэжэ шиидэнхэй.

...Газаа хабар. Энэ отарын хонишод мандагар томо болоһон хурьгадаа ойро тойрон наруули газарта амяарлан бэлшээжэ һургана.

— Хурьгадые эхэтэйнь бэлшээжэ орой болгохогүй. Юуб гэхэдэ, хурьгад эхэнүүдээ дахажа бүхэли үдэртөө бэлшэхэдээ эсэшэхэ,—гэжэ хонишон Дарису Дондубон хэлэнэ. Хонишон эхэнэр үглөө мүнөөдэр пенсидэ гараха болобошье, ажал тухайгаа һанаата болоһоор.

Ахалагша хонишонтой хөөрэлдэнэбди. Тэрэ өөрын хараа бодолнууд, дутуу дунданууд тухайгаа хөөрэнэ.

— Хониднай мүнөө долоодохи жэлээ хурьгалба гээшэ. Зундаа түрүүшынхеэ түрэхэ хонидые абахамнай. Залуу хонин бүриһөө хурьга абажа болоно. Теэд байрамнай ехэл уйтан. Совхозой дирекци энэ асуудалые түргөөр шиидхэһэй,—гэжэ коммунист Николай Цырендоржиев хэлэбэ.

Баруун Амгалантын хонишон Николай Цырендоржиевай ажал хүдэлмэри, тэрэнэй урдахи хараа түсэбүүдынь иимэл даа.

Г. РИНЧИНО,
манай корр.

Зураг дээрэ: ахалагша хонишон Н. Б. Цырендоржиев.

Э. ЛАПИНАЙ фото.

ХҮНДЭТЭ ШАНГУУД

Залуушуулые сэрэгэй, патриотическа үзэл сурталай ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ габьяатай байһанайнь түлөө, СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан, СССР-эй Оборонын министр, Советскэ Союзай маршал нүхэр А. Гречкын 1968 оной февралиин 21-нэй Приказаар Буряадай АССР-эй бүлэг артистнар СССР-эй Оборонын министрэй Хүндэлэлэй грамотанууд ба Хүндэлэлэй значогуудаар шагнагдаба.

Илалтын үдэртэ зорюулагдажа, Ленинэй орденто Буряадай гүрэнэй оперо болон баледэй театр соо майн 9-дэ болоһон баярай суглаан дээрэ эдэ хүндэтэ шангууд СССР-эй арадай артист Л. Л. Линховоин, РСФСР-эй арадай артистнар Б. Н. Вампилов, Н. К. Петрова, Буряадай АССР-эй арадай артист Г. Ф. Лосев, Буряадай АССР-эй габьяата артистнар П. Н. Николаев, Ц-Е. Бадмаев, А. А. Голубчикова, артистка Л. А. Абушеева гэгшэдтэ барюулагдаба.

..НЭЙ МИЛИЦИОНЕР

..эртэ милициин таһаг-..и тосхоной эхэнэр хон-..ийн болоһон тухай ..дөхёо дуулгаба. Нар-.. милициин бүлэг хү-..д хулгай хэгшэдые .. гарабад. Гүндын ..милиционер Гурожап ..ндоков Колчедан тос-..рлэсэ.

..һанай, бууралтажа ..ойтой үндэр хүн Гүн-..һургуулиин дружинни-..өөрэлдөөд, Колчедан ..ха дээрээ тэдэндэ ..үбүүд, тандаа найда-..уриханаар хэлээ бэ-

..й ерээ хада, хулгай-.. бэшэ аал даа», гэжэ ..агайхид хөөрэлдөө. ..эндол, дурадхалнуу-.. үзөөд байхадаа, гур-..дахана тус тосхондо .. архида дуратай Фи-..ээлэжэ эхилээ һэн. ..й мүр сараа гэр до-..й. Таарамжатай шал-.. Филипповэй гэртэнь ..ю үгы байшоо. Һүү-..эгдэһэн хүнүүд кон-..дөө. «Рекорд» гэжэ ..пповэйхиһээ олдобо. ..а арсаа.

Гэртэнь нэгжэлгэ хэбэ. Шалада һаяхан хадаһан хадааһа обёороод подполи соо орожо үзэхэдэнь, обоолоотой хибэдһэн дороһоо хулгайн юумэнүүд гаража ерээ. Филипповэй аргань һалаба. Аяар найма дахин хулгай хэһэн тухайгаа сэхэ бүхэ руунь хэлэхэ баатай болоо.

«Тосхон соомнай одоол амгалан тэнюун болохонь даа»,—гэжэ тосхоной зон баярлаа бэлэй.

Гурожап Манеевич 14 жэлэй туршада таһалгаряагүй милиционерээр хүдэлжэ байнхай. Энэ үе соо нилээд дүй дүршэлтэй болоо. Тиимэһээ тэрэнэй даадаг участогта гэмтэ ябадал гаргагшад хараа байса үсөөрөө. Нүхэр Дондоков ажалшадтай ходо уулзажа, һэргылэмжын хүдэлмэри ябуулдаг, элидхэл, хөөрэлдөө үнгэргэдэг заншалтай.

Коммунист Дондоков ажал хүдэлмэридөө амжалта туйлаһанай түлөө «Отличник милиции» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор, хэдэн олон медаляар шагнагданхай юм.

Яруунын аймагай участково милиционер Дондоковой үшөө ехэ амжалта туйлахань дамжаггүй.

Г. БОРИСОВА.

..РАГШАД ТУҺАЛНА

..нда һургуулиин һу-..й томохон ажахы-.. болохо XXII парт-..этэ колхоздо ехэ-.. хүргэжэ байдаг ..м.

..бартаа сабшалан, ..йжаруулха талаар ..носхогдоод байһан үедэ тус һургуулиин ахалагша классай һурагшад Хамнида хоёр дахин ошожо, Урда-Нуга ба Хасуурта гэдэг нютагуудай сабшалан дээрэ 80 гаран тонно наг шэбхэ гаргаһан байна.

Б. ШОЕНОВ.

Захаамин.

АРАДАЙ БАГША АЛДАРТАЙ

ЭРДЭМЭЙ ОРОЙ ӨӨДЭ ХҮТЭЛЭГШЭ

4-дэхи «а» класс Улаан-Үдын 44-дэхи найман жэлэй һургуули соогоо яһала суутай. Зоя Космодемьянскаягай нэрые абаһан эндэхи пионерскэ отряд 1967—68 оной һуралсалай жэлэй эхилэн сасуу «Бултадаа эрхимээр һураха, пионерскэ, һургуулиин хүдэлмэринүүдтэ эдэбхитэйгээр хабаадаха, барандаа 5-дахи класста ороход» зорилго урдаа табиһан юм. Тэрэ гэһээр нилээд саг үнгэрөө, үхибүүдшье хэлэһэн үгэдөө хүрөө гэхээр. Энэ класста отличник, ударнигууд олоороо тоологдоно гэжэл үнгэрһэн гурбан четвертиин дүн элеэр харуулна.

Олон жэлэй туршада һургуулинуудта амжалта ехэтэйгээр ажаллажа байһан багша Антонина Степановна Скрипак тус класс дүрбэдэхи жэлээ хүтэлбэрилжэ ябана. Һурагшадынь багшадаа тон ехээр дуралдаг. Мүн тэдэнэй эхэ, эсэгэнэршье Антонина Степановнатай хани халуун барисаатай, хүндэлжэ, магтажа байдаг.

Тэрэ 1932 ондо арбан зургаатай гүлмэр залуухан басаган ябахадаа багша болоһон намтартай.

— Намайе тиихэдэ даншье гүлмэрхэн ябаа гэжэ һанаһанай үлүү, юундэб гэхэдэ, һургуулида һуража ябахадаа пионерскэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, багашуултай сүлөөтэй сагаа һонирхолтой, сэнгүүгээр үнгэргэхые оролдодог һэм,—гэжэ мүнөө омогорхон хөөрэдэг.

Долоодохи класс дүүргээд байхадань, багшалхыень тэрээндэ хүнүүд дурадхаһан байгаа. Тэрэ үедэ һаяхан комсомолой гэшүүн болоһон Тоня басаган багша болохо байһанаа оройдоо мэдэнгүй ябаа бэлэй. Эмшэн болоо һаа ехэл һайн һэн гэжэ тэрэ досоогоо бодожо ябадаг һэн. Теэд аха нүхэдэй дурадхалаар багша болоһон байгаа.

Антонина Степановна анха түрүүн Баргажанай аймагай Суво гэжэ нютагта ошожо, 1-дэхи классай үхибүүдтэ ном заажа эхилээ һэн. Түрүүшээр тэрэ ядабашье, уданшьегүй хүдэлмэридөө дадажа, эрмэлзэл ехэтэйгээр хүдэлбэ. Хоёр жэл хүдэлөөд байхадань аймагһаа хүнүүд ерэжэ, залуу багшын хүдэлмэриие шалгажа, һүүлдэнь ехээр магтаһан юм. Тиигээд энэ багшые саашань үшөөл һургаха хэрэгтэй гэжэ тэдэнэр хэлээ һэн.

Хаанашье хүдэлхэдөө Антонина Степановна зон нүхэдэйнгөө дунда хододоо магтаалтай ябадаг байһан. Партийна хүдэлмэридэ арба гаран жэлэй турша соо хүдэлхэдөө республикын аймаг, хүдөө нютагуудаар нилээд ябаһан гээшэ. Тэрэнэй һүүлээр Антонина Степановна багшынгаа хүдэлмэри саашань үргэлжэлүүлбэ.

1960 он. Улаан-Үдын 33-дахи һургуулида хүдэлхэеэ ерэхэдэнь, 2-дохи классай һурагшад шэнэ багшые ехэ дулааханаар угтажа абаһан юм.

— Ямараар һурагшад намайе угтажа абахааб гэжэ түбэгшээнгээр классай үүдэ татажа ороо һэм. Олон жэл һургуулиһаа, үхибүүдһээ холодохо баатай болоһон би айхадаашье зүбтэй байгааб. Һургуулида олон юумэн ондоо болоһон, бишье үтэлэд гээб, залуу наһанай зали сог, эршэ хүсэн бууряа, тиигэбэшье багашуулда дуратай байгааб...»,—гээд Антонина Степановна ута замайнгаа түүхые домоглон намда хөөрөө һэн.

— Нэгэтэ үбдөөд, удаан боложо һургуулидаа ерэхэдэмни, үхибүүдни харамсаараа баярлажа, намайе альл ташалгаар угтаа бэлэй. Тиихэдэнь тэдэнэй намда дуратай байһые ойлгожо, досоомни гэнтэ наран гаража, угаа ехээр баярлаа бэлэйб. Энээнһээ хойшо һургуулиһаа, үхибүүдһээ хахасажа хаанашье ошохогүйб гэжэ Антонина Степановнагай хэлэһэн үгэнүүд минии досоо бүхөөр хадуугданхай.

Мүнөө энэ багша 44-дэхи һургуулида 8-дахи жэлээ хүдэлнэ. Мүн энэшье һургуулида тэрэ хүдэлжэ байхадаа олониитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Һургуулиингаа багшанарай завгруппоргоор, шалгалтын комиссиин түрүүлэгшээр хүдэлһэн байна. Мүнөө партийна организациин секретарь, уран һайханай бүлгэмэй хүтэлбэрилэгшэ гэхэ мэтын даалгабаринуудтай. Мүн багшалжа байгаад, түлөөһэгүйгөөр һургуулиин пионервожатаршье хүдэлһэн юм. Гадна һургуулиин ажабайдал, багшанарай ажал хүдэлмэри, үхибүүдэй һуралсал гэхэ мэтын асуудалнуудаар Антонина Степановна ехээр һонирходог. Тэрээнэй бага наһанһаа эхилжэ, мүнөө хүрэтэр олониитын хүдэлмэридэ оролдосотойгоор хүдэлжэ байһыень тэмдэглэжэ, грамота болон үнэтэ бэлэгүүдээр оло дахин шагнаһан байна.

Антонина Степановна багшын ажал гол хүдэлмэримни гэжэ хододоо тоолодог. Багшын ажал тон ехэ удха шанартай юумэн, юуб гэхэдэ, үхибүүдтэ үнэн сэдьхэлһээ дурлаха, тэдэнние эрдэм номдо һайнаар һургаха, коммунис үзэл сурталаар хүмүүжүүлхэ, эрхэлүүлхэгүй гэжэ тэрэ өөрынгөө ажал дээрэһээ ойлгожо абанхай. Үхибүүдые зааханһаань ажалда һургаха ёһотойбди. Залуу үетэнние һайнаар хүмүүжүүлээ хадамнай тэдэнэр заабол ажалша бэрхэ, эрдэм номтой хүнүүд болохо зэргэтэй гэжэ энэ багша хододоо хэлэдэг.

Антонина Степановна өөрынгөө класста ямар хүдэлмэри ябуулдагыень тобшоор хэлэхэдэ иимэ. 4-дэхи класс соонь 4 звено бии юм. Эдэ звенонууд һуралсалаараа ба пионерскэ ажалаараа өөһэд хоорондоо хододоо мүрысэжэ байдаг. Энэ классай үхибүүд үгтэһэн хүдэлмэри бүхэнние саг соонь һайнаар бүтээхые оролдодог гээшэ. Эндэһээ тэдэнэй ажалда ямар дуратай байһаниинь элеэр харагдана бшуу. Гадна үхибүүд өөһэд хоорондоо һайн һайхан хани барисаатай. Һайнаар һурадагуудынь ядаруушаг нүхэдтөө саг үргэлжэ туһалжа байдаг. Энэ тон ехэ удха шанартай.

Классайнь үхибүүд спортдо ехэ дуратайнууд. Волейболой 2, футболой команданууд эмхидхэгдэнхэй. Бэшэ классай командануудтай хододоо мүрысэжэ, илажа байдаг.

Гадна 4-дэхи классай һурагшад һайндэр бүхэнние барандаа сугларжа һонирхолтойгоор, баяртайгаар үнгэргэдэг юм. Наада зүжэг табиһан, ханын монтаж гаргаһан лэ байдаг. Класс соогоо үхибүүд бэе бэеынгээ түрэһэн үдэрнүүдые бултааран баяртайгаар тэмдэглэдэг гуримтай.

Үхибүүдые һайнаар һургаха, хүмүүжүүлхэ гэбэл тэдэнэй һанаа бодолые, хүсэ шадалыень, гэртэхи байра байдалыень һайса мэдэхэ ёһотойбди гэжэ энэ багша хододоо тэмдэглэдэг. Хэнэйшье мэдэһээр, хүнэй үхибүүд адли бэшэ, абари зангаараашье ондоонууд байдаг. Энээниие багша бүхэн мэдэхэ зэргэтэй. Зариманда шанга эрилтэнүүдые табихада таараха, нүгөөдүүлдэ зөөлэхэнөөр хандаха зэргэтэй болодог. Үхибүүдые хүмүүжүүлгэдэ классай коллектив ехэ нүлөө үзүүлдэг. 4-дэхи класста Копылов Саша гэжэ хүбүүн һурадаг. Тэрэ отрядай соведэй түрүүлэгшэ юм. Номдоо бэрхээр һурадаг, нүхэдтөө һайнаар хандадаг. Үдэр һаатадаг, гэрэй даабари дүүргэнгүй ерэдэг һурагшадтай Саша ба бэшэ эдэбхитэй нүхэдынь шангаар тэмсэдэг. Антонина Степановна үхибүүдые «иигэхэт», «тиигэхэт» гэжэ зандаржа байдаггүй. Хододоо урин дулаанаар хандадаг.

Энэ багша һурагшанарайнгаа эхэ, эсэгэнэртэй һайн танил юм. Түрэлхид һургуулида ходо ерэжэ, үхибүүдэйнгээ ямараар һуража байдагаар һонирходог, хэшээлнүүдтэ ородог заншалтай. Түрэлхидтэй багша Скрипак хөөрэлдэхэдөө үхибүүдээ гэртээ ямараар һургаха, хүмүүжүүлхыень хододоо заажа, хэлэжэ байдаг.

Гадна энэ багша үхибүүдэй гэртэхи байдалда ехэ һаналаа табидаг, хододоо ябажа шалгадаг юм. Өөрынгөө һанамжа, дурадхалнуудые үхибүүдэйнгээ дневнигтэ бэшэдэг. Саг үргэлжэ түрэлхидэй суглаа татажа, һуралсал-хүмүүжүүлгын асуудалнуудаар лекци, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг байна. Классай түрэлхидэй комитет багшын хүтэлбэри доро зарим ядуу һурагшадта эдеэ хоолой, хубсаһанай талаар туһаламжа үзүүлжэ байдаг.

Антонина Степановна хэшээл бүхэнние һонирхолтойгоор үнгэргэхые оролдожо, дидактическа материалнуудые ехээр суглуулдаг. Тэрэнэй хэшээл бүхэн һонирхолтойгоор, үндэр хэмжээндэ үнгэржэ байдаг юм.

Иимэл даа, юрын совет багшын намтар. Тэрэнэй хэһэн, бэелүүлжэ байһан ажал хүдэлмэринь харахада, коммунист хүнэй бодото ябадал болоно.

В. ХАМАГАНОВ,
44-дэхи һургуулиин багша.
Улаан-Үдэ хото.

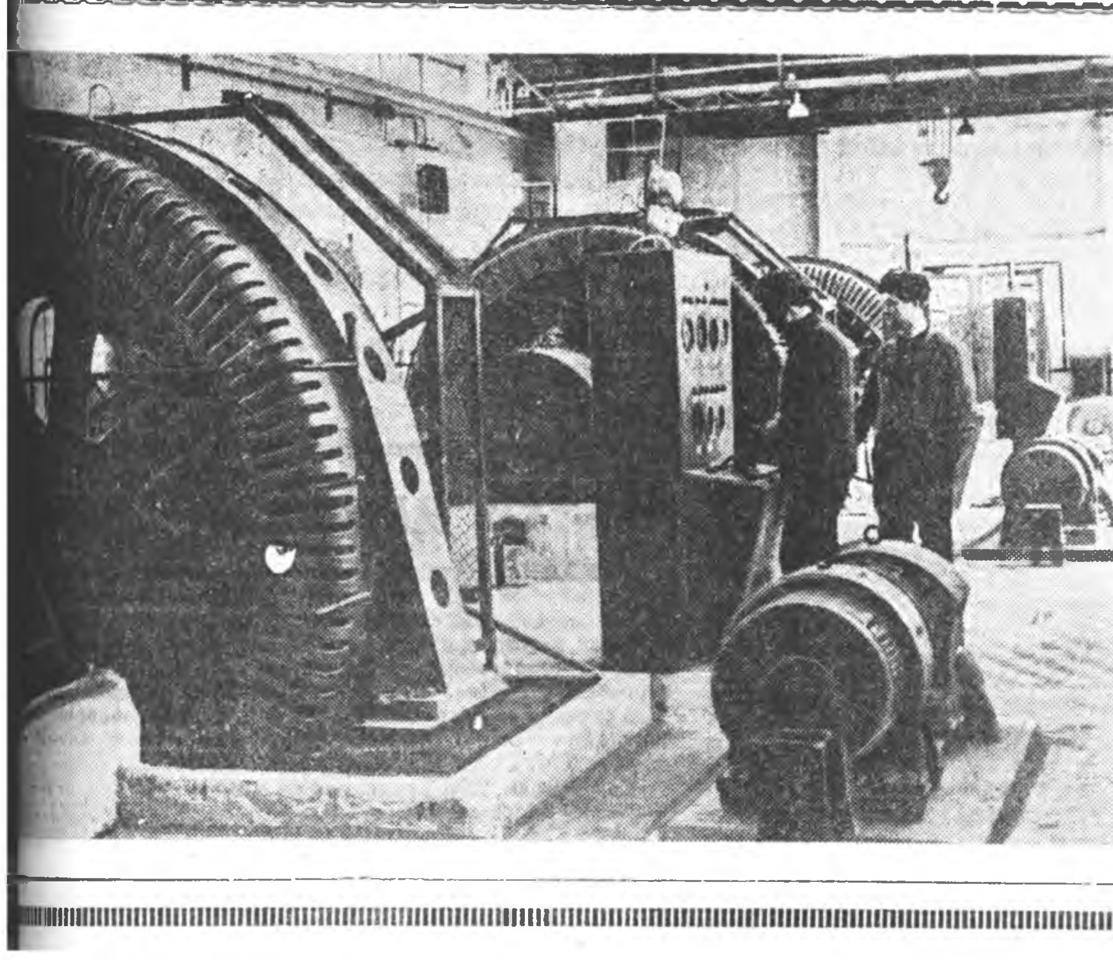

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

ЧЕЛЯБИНСКА ОБЛАСТЬ. «Южуралметаллургстрой» трестын «Магнезит» гэжэ заводой коллектив № 2 цехэй түхеэрэлгэнүүдые хабсарган дүүргэжэ байна. Энэ цех хадаа байгша ондо ашаглалгада үгтэжэ, галда тэсэмгэй 280 мянган тонно зүйлнүүдые жэл бүхэндэ гаргажа байха юм. Мүнөө эндэ мартенэй пеэшэнүүдтэ хэрэглэгдэдэг порошогуудые гаргадаг гурбадахи пеэшэн баригдажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ цехэй барилга дээрэ.

МОСКОВСКО ОБЛАСТЬ: «Заря коммунизма» совхозой столово соо. Эндэ 120 хүн нэгэ доро эдеэлжэ шадаха байна.

ТАСС-ай фото.

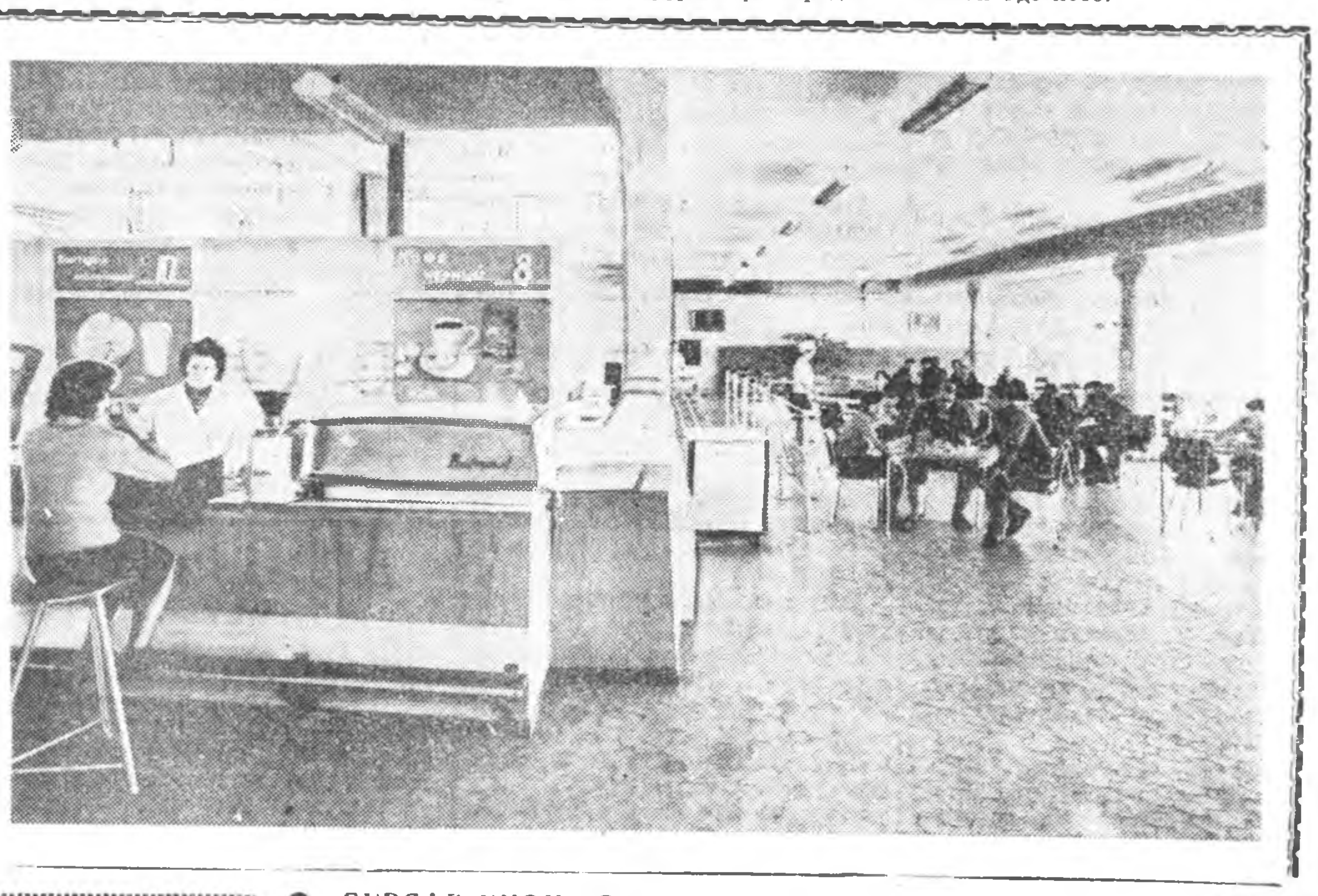

УРАН ХҮҮГЭДЭЙ УРМАТАЙ ХАТАР

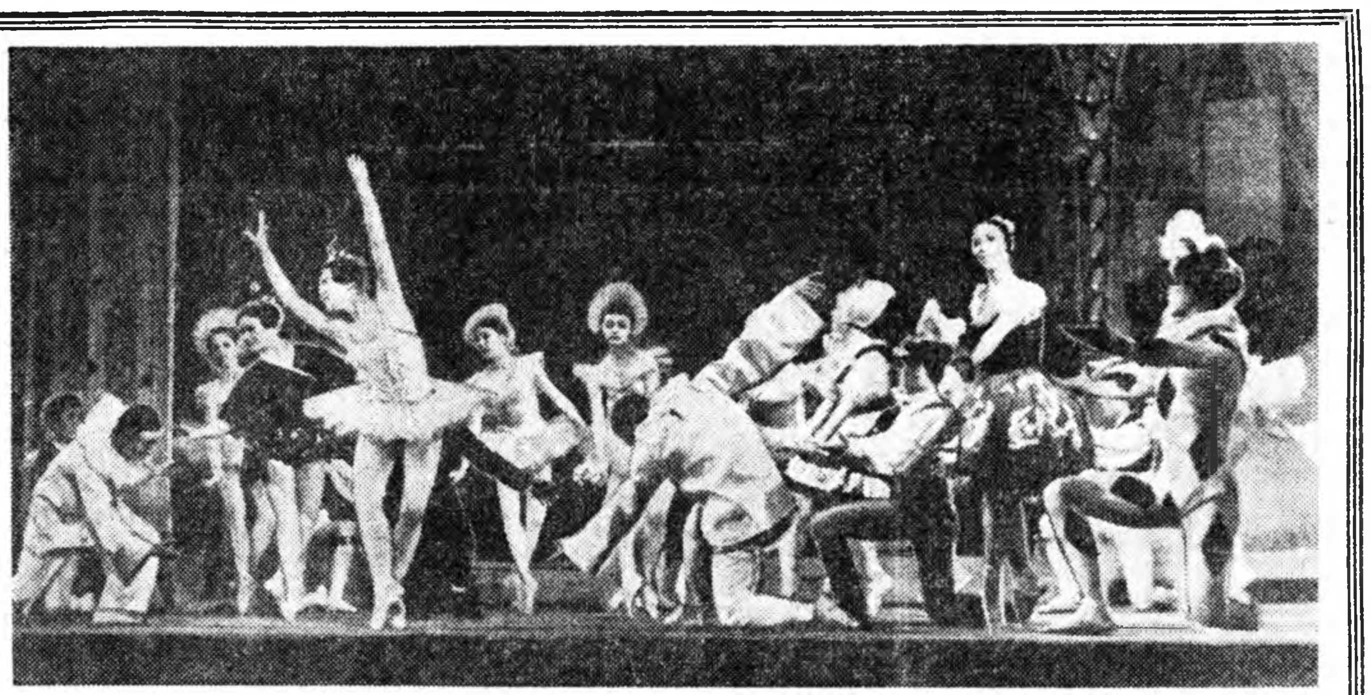

Наһатайшуул үхибүүдэй харуулһан нааданда ехэнхидээл анханһаа урматайгаар хандадаг гээшэ. Тэдэнэй дуу дуулахадаа, шүлэг хэлэхэдээ, хатар наадахадаа бага сага алдуушье гаргаа һаань хүнгэнөөр хүлисэдэг. Юундэб гэхэдэ, үхибүүд өөһэдөө ехэ хөөрхэн, наһатайшуулай сэдьхэлдэ хододоо урма баяр бадаруулжа ябадаг, бултандамнай үнэтэйгөөр үзэгдэдэг зон ха юм даа. Энээхэн табисуураймнай мэдэрэл дээрэ үхибүүд үшөө гоё һайхан наада харуулжа, сцено дээрэ ёһото искусствын зохёол бэелүүлжэ бидэниие баярлуулхадаа ямар байлтайб!

Үни удаан альга ташалга, урма баярай ооглолдоон, үнэн зүрхэнһөө сэдьхэлээ хүдэлэлгэ тэрэ ехэ баярые үшөөл хүсэд гэршэлжэ шадабагүй гэхээр байгаа. тэдэ үхибүүдые хүн зон сценэ дээрэһээ табиха дурагүй байгаа. Хэрбээ харуулһан наадаяа тэрэ дороо эхинһээнь захалаад үшөө нэгэ, тиигээд оло дахин дабтаашье һаань, һонёо буураха хүн Буряадай Ленинэй орденто оперо ба баледэй театр соо үгы байхаар хэбэртэй һэн.

Эгээл нимэ амжалта майн 12-ой үдэшэ Буряадай хореографиин училищиие дүүргэгшэд туйлаба. Тэдэнэр И. Байерай «Шэдитэ кукланууд» («Фея кукол») гэһэн хоёр акттай баледтэ наадахадаа харагшадай нимэ ехэ үндэр сэгнэлтэдэ хүртэһэн байна. Тус баледые сценэ дээрэ балетмейстер Юрий Громов зохёон табяа, шэмэглэлыень Буряадай АССР-эй арадай зураашан М. Шестакова бэелүүлээ, Буряадай республикын искусствануудай габьяата ажал ябуулагша М. Балдаев оркестр хүтэлөө.

Харин рольнуудта наадагшадай дунда мэдээжэ болоһон нэгэшье артист харагдаагүй. Тиимэһээ тус баледэй рольнууд гансахан һурагшадай хүсөөр гүйсэдхэгдэбэ. Мүнөө жэлдэ училищи дүүргэжэ байһан **Таня Аршинская, Галя Бадмаева, Володя Борисов, Эржена Ильина, Наташа Иванова, Баир Ринчинов, Солбон Цыренжапов** гэгшэдые бидэ гол рольнуудта харабабди.

«Шэдитэ кукланууд» гэжэ балет үхибүүдэй гүйсэдхэхөөр зохёогдоһон байбашье, мэргэжэл ба шадабаригүйгөөр, бэлиг ба һуралсалгүйгөөр бэелүүлхэ балет бэшэ гэжэ элирэнхэй аабдаа. Илангаяа гол рольнуудта наадагшад һайнаар хатарха техникэ, сценэ дээрэ боложо байһан үйлэ харуулан наадаха бэлигтэй байха ёһотой. Юундэб гэхэдэ, куклануудые худалдадаг лавкын эзэн, тэрэнэй зарасанар, мүн кукла худалдажа абахаяа ерэгшэ англичанин, тэрэнэй һамган болон үхибүүд бэе бэеһээ тон ондоо зантай хүнүүд ха юм. Тэдэнэр өөр өөрын эрмэлзэлтэй, хэлэтэй, зан абаритай. Тэдэнэй дунда наймаанай орёо бэрхэ тэмсэл болоно. Энэ тэмсэлэй хүгжэлтые бүри хурса болгохо зорилготойгоор баледтэ гэрэй хоолой сэбэрлэгшэ, япон басаган, испан басаган, негр үхибүүд, куклануудай шэди харуулагша, шүдхэр болон бусадай образууд оруулагданхай. Эдэ куклануудай образууд болобошье, булта бэе бэедээ адли бэшэ, балет соо онсо үүргэ дүүргэхэ уялгатай зүйлнүүд ха юм. Тиимэһээ тэдэнэй образуудые харуулха хүн бүхэн ямар бодол харуулхаяа һайн мэдэхэ, энэ зорилгоёо бэелүүлэн хатарха зэргэтэй байгаа.

Сэхынь хэлэхэдэ, үхибүүдһээ байха мэргэжэлтэйшье артистнарай хүлһэеэ нилээд гаргахаар зохёол.

Манай һанахада, училищиин багшанар болон хүтэлбэрилэгшэд тус баледые шалгалта болгон харуулха гэжэ тон зүб шэлээ байна. Юундэб гэхэдэ, һурагшад энэ баледтэ наадахадаа хэдэн жэлдэ училищида һуража олоһон эрдэм бэлигээ дүүрэн хэрэглэхэ, тиигэжэ үнэн бэеэ харуулха ушартай болоно. Гүнзэгы удхатай, орёо фабулатай, эли бэшэ үйлэтэй тус баледтэ наадахадаа һурагшад гол зорилгодоо хүрэхын тула, мүн өөрынгөө зүгһөө (бэлигэйнгээ хүсөөр) нэмэри оруулха гэхэ гү, али зарим ушарнуудта ябууд зохёон хатарха ёһотой болоно. Тиимэһээ энэ ушарта бэлиггүй хатаршан байбал, бултанайнгаа наадые гутаажа болохо байна, үгышье һаа, баледэй удхые харагшадта хүсэд ойлгуулангүй үлэшэхэ болоно. Теэд нимэ алдуунууд баледэй үйлын нэгэ жэгдэхэн хүгжөөн соо үзэгдөөгүй, үзэгдэн алдаашье һаа, гүйсэдхэгшын һайн техникын хүсөөр ойлгогдонгүй үнгэршэнэ.

Эдэ бүгэдэ Буряадай хореографиин училищиин гол амжалтануудай нэгэн гэжэ тоолоходо болоно. Гол рольнуудта хатарһан Саша Грозин, Саша Ложеницын, Коля Карнаухов, Эржена Ильина, Солбон Цыренжапов, Баир Ринчинов гэгшэд, манай һанахада, баледэй дээрэ дурсагдаһан гол эрилтэнүүдтэ дүүрэн харюусажа шадаа шэнги.

Эдэ аха нүхэдтэеэ хамта «Шэдитэ кукланууд» гэһэн баледэй олоороо гүйсэдхэхэ сценэнүүдтэ училищиин 1—2-дохи классай һурагшад хабаадаа. Тэдэнэй хатар тухай тусгаар онсолон хэлэхэ зүйлнүүдэй үгы байбашье, багашуул мүн лэ һайн хатарна, тус баледэй харагшадта һайхашаагдаха ушарта өөһэдынгөө зүгһөө мүн лэ нэмэреэ оруулаа гэжэ хэлэхэ ушартайбди.

Классическа хүгжэмэй элитэ түлөөлэгшэдэй нэгэн И. Байерай «Шэдитэ кукланууд» Буряадай оперо ба баледэй театрай сценэ дээрэ, богонихоноор хэлэхэдэ, нигэжэ бэелһэн, түрүүшынгээ спектаклиһаа эхилжэ олондо һайшаагдаһан байна. Энэ амжалта тухай хэлэхэдээ, эдир хатаршадые һургаһан, тэдэнтэй үдэр бүри хүдэлдэг багшанар тухайнь дурлангүй гарахын аргагүй.

Һаяхан манай «Буряад үнэн» газетэ СССР-эй Арадай артистка **Л. П. Сахьянова** РСФСР-эй Арадай артист **П. Т. Абашеев** хоёрой Ленинскэ комсомолой шанда дэбжүүлэгдэһэн тухайнь уншагшадтаа мэдээсээ һэн. Элитэ хатаршаднай ерээдүй халаанайнгаа түлөө оролдон, гол ажалайнгаа хажуугаар Буряадайнгаа республикын хореографиин училищада багшалдаг юм. Тиихэдээ Лариса Петровна тус һургуулиин уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ нэрэ зэргэтэй. Энэ уялгадаа Арадай артисткын гол анхаралаа хандуулдаг ба баян дүршэлөө дамжуулдаг байһанайнь гэршэ — республикымнай олониитэ нимэ һонин шэнэ баледүүдые (нёдондо «Шелкунчик») хаража баярлана, буряад искусствынгаа найдамтай халаанай ургажа байһанда урмашана.

Дээрэ дурсагдаһан алдарта хоёр хатаршад — багшанарһаа гадна, хореографиин училищада классическа хатар балетмейстер А. Г. Батубаева заадаг, мүн Буряадай АССР-эй габьяата артистнар Ю. Баранов, Б. Васильев, В. Дамбиев, Э. Кондратьева болон бусад багшалдаг.

Майн 12-ой үдэшэ Буряадай оперо ба баледэй театрай сценэ дээрэ «Шэдитэ куклануудай» амжалтатай табилгада эдэ нүхэдэй үүргэ мүн лэ ехэ.

Сэхынь хэлэхэдэ, нимэ баяр, нимэ амжалта манай искусствын хүдэлмэрилэгшэд, манай үндэһэн яһанай буряад искусство хододоо туйлажа байг лэ гэжэ үнэн зүрхэнһөө юрөөхөөр.

Уран хүүгэдэй урматай хатар хододоо зэдэлжэ байг лэ Буряадтамнай!

Д. ЭРДЫНЕЕВ.

Зурагууд дээрэ: 1. Баледэй нэгэдэхи актын түгэсхэлэй сценэ. 2. Эржена Ильина Шэдитэ куклын рольдо. 3. Бүри багашуулшье урматай хатарна.

С. ДОРЖИЕВАЙ фото.

ЗУНАЙ СПОРТ ЭХИЛЭ...

Майн 9—10-най үдэрнүүдтэ Хяагтын трактаар велосипедээр урилдаан болобо. Мүрысөөндэ городой спортивна бүлгэмүүдэй түлөөлэгшэд хабаадалсаа. Тэдэнэр өөһэд хоорондоо урилдаһан байна.

Түрүүшын үдэртэ басагад—10, эхэнэрнүүд—15, эдиршүүл болон эрэшүүл 25 километртэ урилдаа. Басагадай дундаһаа Клочихина («Спартак»), эхэнэрнүүдэй дундаһаа спортын мастер Кузнецова («Труд»), хүбүүдэй дундаһаа Кокин, эрэшүүлэй дундаһаа спортын мастер Минаев (хоюулан «Ажалай резервнүүд») гэгшэд түрүүлээ.

Мүрысөөнэй хоёрдохи үдэр хабаадагшад бүлэгөөрөө урилдаа. 20 километр зайда урилдаһан эхэнэр спортсмен Логвиненко, 50 километртэ урилдаһан эдиршүүл сооһоо Антонов, 75 километртэ урилдаһан эрэшүүлэй дундаһаа спортын мастер Зайцев (эдэнэр булта «Ажалай резервнүүд») гэгшэд эрхимлэбэ.

• • •

Транспортын «Локомотивай» стадион дээрэ футбол наадалгаар зунай спортын хаһа эхилбэ. Сезоной нээлгын кубок транспортын «Локомотивай» команда абаһан, хоёрдохи һуурида вагонно депогойхид гараһан байна.

• • •

Шэлэй заводой спортивна талмай дээрэ Илалтын үдэрэй хүндэлэлдэ зорюулагдаһан мүрысөөн городки наадалгаар үнгэргэгдэбэ. Тэндэ шэлэй заводой эрэшүүлэй команда 1-дэхи, «Зенит» бүлгэмэй (авиазавод) спортсменүүд—2-дохи, ЛВРЗ-гэй спортивна клубай городки наадагша... һууринуудые эзэлһэн бай... эдиршүүл городки наада... рысөө.

• • •

«Динамо» ДСО-гой сп... зал соо городой физк... бүлгэмүүд ба коллектив... шүүл болон эхэнэрнүүдэ... данууд волейбол наада... рысэбэ. «Динамо» бүлгэ... шүүлэй, эхэнэрнүүдэй к... нууд сезоной нээлгын хоё... абаа.

• • •

41-дэхи һургуулиин сп... зал соо баскетбол наада... дэ һургуулинуудай, сп... бүлгэмүүдэй командануу... сезониие нээлгын мүрысө... гэбэ.

Д. РАДНА...

ШАТАРАЙ ФЕСТИВАЛЬ

Буряадай хүдөө ажахын институтда табан үдэрэй туршада бүхы студентнэрэй командна түрүү һуури эзэлэлгын шатарай ехэ фестиваль үнгэргэгдэбэ. Факультет бүхэнһөө бэрхээр наададаг 25—30 эхэнэр, эрэ шатаршад табигдаһан байна. Мүрысөөндэ 150 шахуу студентнэр болон багшанар хабаадалсаа.

Шанга, һонин тулалдаанай һүүлдэ экономическа факультедэй бэрхээр наададаг эбтэй эмхитэй коллектив абамаар 80-һаа 58 очкотой боложо, түрүү һуури эзэлбэ. Энэ команда бүхы факультедүүдые олон тоотойгоор шүүһэн байха юм.

48 очко абаһан хүдөө ажахын механизациин факультедэй шатаршадай команда хоёрдохи һуури эзэлһэн байна. Зоотехническэ факультет (39,5 очко) гурбадахи һуурида гараа. Ветери... агрономическа факулье... шатаршад нааданай табли... һүүлшын һууринуудые эз...

Түрүүшын хюлгэ дээрэ ... һан (бэрхэ шатаршад) ме... циин факультедэй багш... Сайбонов 4-һөө 3,5 очкото... жо, эрхим амжалта туйла... терта кандидат Б. Ц. Си... хоёрдохи һуурида гаран...

В. МАМИ...

ФУТБОЛИСТНАРАЙ УУЛЗАЛГАНУУД

Футболоор ороной түрүү һуури эзэлхын түлөө хоёрдохи группын «А» классай дүрбэдэхи подгруппын командануудай дунда майн 13-да болоһон нааданай үрэ дүн тухай мэдээсэебди.

«Энергетик» («Душанбе) — «Иртыш» (Омск)—0:0, «Памир» (Ленинабад)—СКА (Новосибирск) — 3:3, «Строитель» (Ашхабад)—«Сэлэнгэ» (Улаан-Үдэ)—1:0, «Политотдел» (Ташкентскэ область) — «Рассвет» (Красноярск) — 2:2, ... (Барнаул)—«Луч» (Вл... ток)—0:0, «Кузбасс» (... во) — СКА (Хабаровс...) тоотойгоор наадаба.

(ТАС...)

ХАНОЙДО ЮУН БОЛОНО...

Француз журналистка Мадлен Риффо гэгшын ДРВ-гэй ниислэ... эльгээһэн репортаж

Парижда даб дээрэхи уулзалга хэхэ тухай Ханойн дурадхалые США зүбшөөн абаа гэжэ мэдээжэ болоһон дарыдань ДРВ-гэй ниислэл хотые хараһан тухайдаа мэдээжэ француз журналистка Мадлен Риффо Ханойһоо эльгээһэн репортаж дотороо хөөрэнэ. Ханой мүнөө түбшэн, һэримжэеэ шангадханхай байна гэжэ М. Риффо тэмдэглэнэ.

Город дотор нүхэ һүбэнүүд, һандаагдаһан кварталнууд олон байбашье, тэдэнь эмхи гуримгүй һандардаһан шэнги бэшэ. Хаахаанагүй сэбэр, бүтэн үлэһэн хирпиисэнүүд зохидхоноор ябаталаатай. Тэдэгээр дахинаа бариилга хэжэ болохо. Заһагдажа боломоор байшангууд һэргээгдэн һэльбэгдэнэ, харин ехээр һандарһан байра түхеэрэлгэнүүдэй газарые сэбэрлэнэ, модо һуулгана.

Үйлсэнүүдтэ үхибүүд олон. Майн 1-дэ, тэрэшэлэн буддын түрэһэн үдэршье сэбэрээр хубсалһан үхибүүд түрэлхидтэеэ хамта зугаалхаяа гараа. һүйдхэлтэ дайнай гурбан жэл үргэлжэлжэ байбашье, эндэхи үхибүүдэй нюур шарай бүри пүлхэгэр түхэреэхэнүүд болонхой, нюдэдынь үнөөхил шогтой зугаатай зандаа. Энэнэй урда тээ ерэһэнэйхитээ жэшээд үзэхэдэм, вьетнамецууд бүри һайнаар эдеэлдэг, бүри һайнаар хубсалдаг болоһон янзатай — энэнь эндэхи хүн зоной ажабайдалай улам һайжарһанай гэршэ болоно.

Үхибүүд дахинаа һургуулида ябадаг болонги. Гэхэ зуура, нэгэшье үдэрынь агаарай сошордолтодохёогүйгөөр, зенитнэ буунуудай нэерээгүйгөөр үнгэрнэгүй. Американ самолёдууд Ханойн агаарай дайдые ходо дабана. Тиимэһээ ниислэлэй хүн зон хоргодохо газарнуудые түхеэржэ үргэлжэлһөөр. Ханойдо газарай хүдэлмэриин нимэ ехээр хэгдэхые, хоргодохо, хорохо газарай нимэ олоор баригдахые урдань хараагүйб гэжэ Риффо бэшэнэ. Зенитнэ артиллери, ракетнэ буунууд, МИГ-эй отрядууд хододоо зэһэнхэй байдаг, агаарай добтолгоһоо һэргылхэ сэрэгшэд зэбсэг түхеэрэлгэнүүдые бүри олоор абана, байдаг газарнуудаа улам бэхижүүлнэ. Хэрбээ шухала болоо һаань, бүри бэрхэтэй, удаан саг соо тулалдахаар зэһэн бэлдэнэ. Эндэхи хүнүүд эгэршэгүй зоригтой.

Парижда уулзалга хэхые американецуудай зүбшөөһэнтэй дашарамдуулан, «баярлаһандаа тэбхэрһэн, таалалдаһан хүнүүдэй», Ханойн зоной фото-зураг буулгахаар бэлдэһэн «гэнэн хонгор» нэгэ журналистые Мадле... дурдана. Үдэшэжэ ябаһа... мец нүхэрһөө: «Та хана... на гут, нихэдээ эблэрэл... хонь гээшэ гү?» гэжэ... асууба. Нүгөөдэнь нигэ... рюусаа: «Американецууд... һаа алхам хэхэ баатай бо... гэбэшье Ханойн мүнөө б... доогүй байгаа һаань, ДР... зар дайдын урда зүгтөө... параллельдэ хүрэдэг ба... тажа болохогүй». Бо... хизаарлаха тухай марти... Джонсоной соносхохо ye... хи, 17-дохи параллельн... рондохи ДРВ-гэй газ... агаарай хорото дээрмэш... ларалгын, зэһэлгын» ... лоһон байгаа гэжэ фра... налистка һануулна. Эд... дай хүн зон агаарһаа ... һан, бомбодогдоһон, на... бонуудта дайрагдаһан ...

— һүүлэй һаранууда... зүгһөө амгалан ёһоно... ябуулга хэгдээ, тиигээ... намецууд баримталдаг ... нуудһаа, бэеэ даанхай,... байдалтай байха эрхэн... шан зууршье арсаа ... юм. США-гай бодото һа... хараха ээлжээн ерэд... гэһэн үгэнүүдээр Мадле... репортажаа дүүргэбэ.

Японой засагаархидай мэдээлэгэ

ТОКИО. (ТАСС). Американ Уһан доогуур ябадаг атомна онгосын ерэһэнһээ уламжалан, Сасэбо портдо радиоактивна зүйлнүүд ехэ болоо гэжэ Японой научно-техническэ управлени майн 13-да мэдүүлбэ. Америкын «Снук» гэжэ уһан доогуур ябадаг атомна онгосын 1966 оной июньдэ Иокосука портдо байха үедэ радиоактивна зүйлнүүд мүн лэ дээшэлһэн байгаа. «Снук» гэжэ уһан доогуур ябадаг онгосо Иокосукада майн 30-һаа июниин 3 хүрэтэр табан үдэрэй турша соо байгаа. Шалгалта хэжэ үзэхэдэ, уһанай ба агаарай радиоактивна байлгань 10 дахин нэмэһэн байгаа бшуу. Тиихэ үедэ радиоактивна байлгын дээшэлгэ радарна установконуудһаа дулдыдана гэжэ тайлбарилагдаһан байха юм. Мүнөө Сасэбо портдо радиоактивна байлгын юрэ бусаар дээшэлһые шэнжэлжэ үзэхэдэ, радиоактивна байлгын дээшэлэлгэ радарна установконуудһаа шалтагаалнагүй гэжэ эли болоо гэжэ управлени тэмдэглэнэ. Радиоактивна байлгын портнуудта юрэ бусаар дээшэлэлгэ уһан доогуур ябадаг атомна онгосонуудһаа дулдыдана гэжэ лаб этигэхээр болоо.

ПРАВДА БУ...

Мүнөөдэрэй но...

Нэгэдэхи хуудаһан... зөөридэ гамтайгаар ... һэн түрүү бэшэг. «Та... һээ сошордомо мэдээ... һэн рубрика доро ... цинууд. ТАСС-ай ми...

Хоёрдохи хуудаһан... нэгэ арга боломжо»—... вагай статья. «За... эдеэлгэн болоно...»—... гадын материал. Ту... торнай.

Гурбадахи хуудаһан... эмхи зургаанууда ... рэг» гэһэн Н. Елаева... лын саанаһаа ерэһэ... АПН-эй материал.

Дүрбэдэхи хуудаһан... тинагай репортаж. С... чиин. Соносхолнууд. •

Редактор
Ц. Ц. ЦИ...

Үгытэйшүүлэй бүлэгүүд Вашингтондо ойртожол ябана

НЬЮ-ЙОРК. ТАСС-ай корреспондент Ю. Романцов игэжэ дамжуулна: Вашингтон руу үгытэйшүүлэй аяншалгада түрүүлжэ хабаадагшад ниислэлэй үйлсэнүүдтэ демонстрацинуудые хэжэ ороо, үгытэй ядуу шэнэ шэнэ мянгаад хүнүүд Америкын харгынуудаар дабшажал ябаһаар.

Зүүн-хойто — Мэн, Массачусетс, Род-Айленд, Нью-Йорк штадуудай үгытэйшүүлэй бүлэг Ньюаркһаа Нью-Джерси штадай ниислэл Трентон тээшэ шэглэн майн 13-да гараһан байна. Нёдондо болоһон шуһа адхаралгата расова тулалдаануудай мүр сараагай үшөө үлэһэн Ньюаркын кварталнуудаар болоһон митингнүүд болон демонстрацинуудта мянга гаран хүн хабаадаа.

Миссисипиин, Алабамын, Джорджиин үгытэй негрнүүдһээ бүридэһэн «урда зүгэй бүлэг» Урда Каролинын харгынуудаар дабшажа ябана.

Америкын баруун талын дундуурхи нютагуудай үгытэйшүүлэй һууһан 18 автобус Огайо штадай Колумбусһаа Вашингтон тээшэ дабшажа ябана. Негрнүүдэй гражданска эрхын түлөө мэдээжэ тэмсэлшэ Милуоки городой священник Гроппи тэдэнэй үмэнэ үгэ хэлэһэн байна. Бүхы дарлагданги негрнүүд, индеецүүд болон мексиканецүүдые хүдэлмэреэр хангаха тухай правительствада эрилтэ хэхэ саг тулажа ерээ гээд Гроппи мэдүүлээ.

Баһа нэгэ бүлэг Миссисипи штадай Маркс городһоо майн 13-да гараа. Луунуудые оруулһан фермернүүдэй урданай тэргэнүүдтэ тэдэнэр һуужа замдаа гараһан байха юм. Энэ хадаа Америкын урда талын негрнүүдэй эрхэ сүлөөгүй, үгытэй ядуу байһанай тэмдэг болоно.

Үгытэйшүүлэй аяншалгада хабаадагшадай Вашингтондо татаһан майханууд хооһон байхагүйл. Юуб гэхэдэ, аяншалга үүсхэгшэ Мартин Лютер Кингын уряае Америкын үгытэй ядуушуул дэмжэһэн байна бшуу.

Вашингтондо ехэ митинг болобо

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Майн 12-то болоһон ехэ демонстраци ба митингдэ хабаадаһан 5 мянга гаран американецууд олон үхибүүтэй ба эрэ нүхэдгүй эхэнүүдтэ туһаламжа үзүүлхэ федеральна программые хүрсаар шүүмжэлээ. США-гай ниислэлдэ ерэһэн үгытэйшүүлэй түрүүшын бүлэгтэ хабаадагшад демонстрантнуудай дунда байлсаа.

Негрнүүдэй ударидагша байһан Мартин Лютер Кингын һамган митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ игэжэ мэдүүлээ. Олон үхибүүдтэй бүлэдэ үгтэдэг туһаламжын дунда зэргын хэмжээн орон дотор «үгытэйе» тодорхойлдог олзын хэмжээнһээ 40 процентээр бага байна.

Томо фирмэнүүдтэ мүнгэ зөөри үгэхөөр хараалһан хуулинуудые США-гай конгресс баталан абана гээд Коретта Кинг үргэлжэлүүлэн хэлээ. Зүгөөр үгытэйшүүлэй асуудал тухай хөөрэлдөөнэй болохоло конгрессэй гэшүүд бюджет тухайгаа гэнтэ һанаагаа зобожо, үгытэйшүүл ба үбшэнтэндэ туһаламжа үзүүлхэ мүнгэ зөөриие хороодог байха юм.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

ФРАНЦИДА БҮГЭДЭ НИИТЫН ЗАБАСТОВКО БОЛОНО

ПАРИЖ. ТАСС-ай корреспондент Ю. Пономарев игэжэ дамжуулна:

Студентнүүдэй тэмсэлдэ ажалшадай болон демократнуудай талархалые элирхэйлэн мэдүүлһэн бүгэдэ ниитын забастовко Францида боложо байна. Профсоюзна томонууд организацинууд болонгшо Ажалай бүгэдэ ниитын конфедерациин, Франциин ажалай демократическа федерациин, Франциин студентнүүдэй национальна союзай, Гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй национальна федерациин, дээдэ һургуулинуудай багшанарай национальна профсоюзай уряагаар бүхы орон дотор забастовко, демонстраци үнгэргэгдэнэ.

Забастовкые дэмжэхыень, демонстрацинуудта хабаадалсахыень уряалан өөрынгөө организацинуудта, эдэбхитэдтэ Франциин Коммунис парти, Зүүнэй үзэл баримталдаг демократическа ба социалис хүсэнүүдэй федераци хандаһан байна. Тобшоор хэлэхэдэ, Франциин бүхы ажалшад национальна гэгээрэлэй гуримые демократическа ёһоор хубилгаха тухай студентнүүдэй гол эрилтэнүүдые дэмжээ, Парижай Латинска кварталда болоһон демонстрацида хабаадагшадые полициин хашһан хэһээһые эрид шууд буруушаагаа.

Демократическа студентнүүдые дэмжэжэ майн 13-да бүгэдэ ниитын забастовко, арадай демонстрацинуудые үнгэргэхэ гэжэ профсоюзна томо нэгэдэлнүүдэй шиидхэһэнэй һүүлээр засагаархид ехээр түбэгшөөжэ ороһон байна. Урда тээнь Сорбоннско университедүүдые тойруулан полициин харуулые шангадхажа засагаархид студентнүүдэй эрилтэдэ харюусадаг байгаа бшуу.

Үнгэрэгшэ субботодо үдэшэ орой болоһон хойно премьер-министр Ж. Помпиду орондоо, мүн студентнүүдтэ хандажа, намдуу түбшэн байхыень уряалаа, Сорбоннодо майн 13-һаа хэшээлнүүдые һэргээхэ заабари үгэхэб гэжэ найдуулаа. Латиин кварталда студентнүүдэй үймөөнһөө уламжалан университет хаагдаһан байгаа бшуу.

Францидахи «дээдэ һуралсалай гуримые шэнэдхэлгые» правительство үргэлжэлүүлхэ хүсэлэнтэй гэжэ премьер-министр найдуулһан байна.

Помпидугай мэдүүлгэ хадаа бүхы орон дотор боложо байһан хүсэтэ демократическа хүдэлөөнэй үмэнэ засагаархидай буулта хэһэн ябадал болоно гэжэ студентнүүдэй организацинуудай, профсоюзуудай, зүүнэй үзэл баримталдаг партинуудай майн 12-то толилһон мэдүүлгэнүүд соо нэгэн һаналтайгаар тоологдоһон байха юм. Гэбэшье правительствын найдуулга олон талаараа этигэлгүй гээд Ажалай бүгэдэ ниитын конфедерациин хүтэлбэриин мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. Тусхайлбал «Латиин кварталые хэһээлтын хүсэнүүд эзэлһэн зангаараа гэжэ Помпидугай мэдүүлгэһээ элинэ».

Найдуулгануудай тодо бэшэ байһые хараада абан, ороной ниитын ажабайдалые, һуралсалай гуримые демократическа шэнжэтэй болгохо эрилтэнүүдээ дүүргүүлхээр шиидэнги байһанаа харуулхые эрмэлзэн, профсоюзна ба студентнүүдэй организацинууд майн 13-да хэхээр хараалһан бүгэдэ ниитын забастовко ба ехэ демонстрацинуудые болюулхагүй гэһэн шиидхэбэри гаргаа.

Забастовко һүниин тэгэндэ эхилээ. Энэ забастовко экономикын бүхы гол һалбаринуудта боложо байна. Олон заводууд хүдэлхэеэ болёо. Түмэр замаар ябалга нилээд ехээр удаараа. Олон театр хаагдаа. Удаадахи үлэрынь газетэнүүд гарахагүй.

ДРВ-дэ буудуулан унагаагдаба

ХАНОЙ. (ТАСС). Вьетнамай арадай армиин агаарһаа хамгаалха частьнууд Нгеан провинцида хоёр американ самолёдые майн 12-то буудажа унагаагаа. Иенбай провинцида американ тагнуулай пилотгүй самолёдые агаарһаа хамгаалха частьнуудай сэрэгшэд мүн лэ энэ үдэр буудажа унагааһан байна.

ВИА агентствын дамжуулһан нэмэлтэ мэдээнүүдэй ёһоор майн 5, 6, 9-дэ Вьетнамай зенитчигүүд Куангбинь, Хатинь провинцинуудта дүрбэн американ самолёдые буудажа унагаагаа.

ДРВ-гэй газар дээрэ хамта дээрээ 2907 американ самолёт буудуулан унагаагдаа.

Манай адрес, телефо...

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редакто... приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. ред... 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретар... отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйст... 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышл... строительства — 61-35, советского строительства и быт... культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 6... формации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, ... бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография Управления по печати ... вете Министров БурАССР

Н-02476. Зак. ...